JO. BAPTISTAE MORGAGNI ADVERSARIA ANATOMICA.

Ἆ μάκαρ ὅστις ἔην κεῖνον χρόνον ἴδρις ἀοιδῶν
Μουσάων θεράπων, ὅτ' ἀκήρατος ἦν ἔτι λειμών.
Νῦν δ' ὅτε πάντα δέδασται, ἔχουσι δὲ πείρατα τέχναι,
Ὕστατοι ὥστε δρόμον καταλειπόμεθ', οὐδέ τοι ἔσται
Πάντῃ παπταίνοντα νεοζυγὲς ἅρμα πελάσσαι.

Felix Musarum qui sacra colebat in illo
Tempore cùm intonso surgebant gramina campo.
Omnia nunc dispersa: suis stant finibus Artes.
Postremi in stadio superamur; nec licet ulli
Quòcunque aspiciat, modò junctum impellere currum.

Chœrilus apud Muretum in Var. Lection. lib. 12. c. 14. &c.

JOANNIS BAPTISTAE MORGAGNI

FOROLIVIENSIS,
IN PATAVINO GYMNASIO
Primarii Anatomes Professoris, & Præsidis, .

ADVERSARIA ANATOMICA OMNIA

(*Quorum tria posteriora nunc primùm prodeunt*)

Novis pluribus æreis Tabulis, & universali accuratissimo Indice ornata .

OPUS NUNC VERE ABSOLUTUM,

Inventis, & innumeris observationibus, ac monitis refertum, quibus universa humani corporis Anatome, & subinde etiam quæ ab hac pendent, Res Medica, & Chirurgica admodum illustrantur.

PATAVII. CIƆIƆCC XIX.
EXCUDEBAT JOSEPHUS COMINUS.
VULPIORUM ÆRE, ac SUPERIORUM PERMISSU.

LECTORI BENEVOLO

JOANNES BAPTISTA VULPIUS

PHILOS. ET MEDIC. DOCTOR,

& in Gymnaſii Patavini Theatro Anatomico Publicus Inciſor

S. P. D.

Um libros, qui ex Typographia Cominiana, nobis impenſam facientibus, toto hoc biennio prodierunt, maximam partem ad ſtudia humaniorum literarum pertinentes, non ſolum non improbari, ſed contra & per Italiam, & apud ceteras excultas nationes, eruditorum atque elegantium hominum gratia quodammodo florere videremus; in ſpem optimam adducti ſumus, gratiſſimum pariter iis omnibus fore qui rerum cognitione delectantur, ſi Anatomicum hoc Opus, a Celeberrimo Doctiſſimoque Viro profectum, iiſdem typis excudi curaremus, nulli neque ſumtui, neque labori parcentes, ut Auctoris & Operis dignitati induſtria noſtra, ſaltem aliqua ex parte, reſponderet. Is eſt porro quem ſignificamus, JOANNES BAPTISTA MORGAGNUS, in hoc no-

nobilissimo Patavino Archigymnasio Anatomes Professor Primarius, & Præses, nec non Inclytæ Nationis Germanicæ DD. Artistarum Protector; de cujus laudibus si plura dicere instituam, laborem frustra suscepisse videar, cum eas nemo doctorum virorum ignoret; nisi forte in tanta ingeniorum varietate unus aut alter excipi debent, qui vel de novis inventis minime solliciti, in sola veterum doctrina libenter acquiescunt, aut malevolentiæ felle suffusi, ea quibus ipsi sunt impares, ut ait Hippocrates in Epistola ad Dionysium, tamquam exigua & supervacanea traducunt. At nemo profecto est hoc tempore, ex illis etiam qui singularem quemdam antiquitatis amorem & verbis & scriptis præ se ferunt, qui majore cura quam Auctor noster, veterum volumina scrutatus fuerit, eorumque existimationis & gloriæ (ubicumque per veritatem ei licuit) acriorem se vindicem defensoremque præbuerit. Hujus rei tot testes locupletissimos proferre possum, quot hactenus ab eodem Scriptore edita sunt fecundissimi ingenii Monumenta. Ceterum nec ipsi, nec ejus similibus viris vitio vertendum est, quod novis quotidie observationibus Rem Medicam, atque Anatomicam augere pergant; cum contra iis vel ob hoc ipsum quod in ea re majorum exemplum sequuntur, laus immortalis debeatur. Et sane quicumque recentium Anatomicorum libris perlegendis tempus insumunt, ii facile perspicere possunt, quo in pretio tanti Viri scripta sint apud gravissimos, experientissimosque ejus disciplinæ Professores, a quibus passim eorum quæ ipse vel solerter invenit, vel docte restituit, vel apte ac sapienter correxit, mentio perhonorifica fieri solet.

Ne-

Nemo profecto Anatomicarum rerum cupidus invenitur, qui postquam ejus Adversaria Prima, sane aurea, & cedro digna, attentius evolverit, ea se magno cum fructu, parique cum voluptate evolvisse non fateatur. Nemo veræ Medicinæ, ceterarumque disciplinarum quæ ad eam percipiendam necessariæ sunt, studiosus in hoc Gymnasium adventat, qui a publicis, privatisque hujus egregii, atque omnium scientiarum peritia instructissimi Magistri assiduis exercitationibus, pulcherrima, perutilia, solidissima, uberrima universæ Rei Medicæ dogmata non accipiat. Nemo tandem qui summam modestiam in proponendis, humanitatem in communicandis novis, & præclaris observationibus in hoc omni virtute ornatissimo, & jam extra invidiam posito Viro non admiretur. Quæ cum ita sint; cur hæc ejus Adversaria quæ in Clarissimi Mangeti Theatrum Anatomicum conscripta sunt (Secunda præsertim ac Tertia) a ceteris hujus Auctoris Operibus severitate quadam discrepare videantur, quæret aliquis fortasse. Sed cum primum ea quæ ad eumdem Mangetum scripsit, Præfationis loco Adversariis Secundis præposita, & quatuor præterea Epistolas a nobis Adversariis Quartis præfixas perlegerit, non dubito quin, si æquus esse voluerit, illam eamdem scribendi rationem jure ac merito sit probaturus. Hæc autem Adversaria quinque ab Auctore incredibili quidem celeritate, & inter adversæ valetudinis fere assiduas molestias, at qua tamen solet sedulitate, fide, solertia, atque eruditione exarata, & jam diu absoluta, singulari autem diligentia nostra, nec mediocri sumtu typis excusa, nunc omnia tandem in lucem prodeunt. Hæc dubio procul iis qui Theatro

illo

illo Anatomico uti volunt, valde profutura esse speramus, quod illos veluti manu ducent ad confertissimos, gravissimosque errores, quibus (quæcumque tandem rei caussa fuerit) opus id scatet, cognoscendos atque evitandos; ita ut sine his Adversariis inutile, immo perniciosum (tironibus in primis) fuisset; & præterea quod illos pluribus in locis admonent ut ad alium potius Auctorem confugiant quam ad illum cujus lucubrationes Theatro insertæ sunt. Sed & ipsos Auctores Theatri (Verheyenium præsertim) vel seorsim legentibus, eodem adjumento erunt. Potissimum vero omnibus qui raras novasque observationes, ad Anatomen quidem præcipue, sed tamen subinde etiam ad Chirurgiam, Praximque Medicam pertinentes, quibus innumeris hæc Volumina ornantur, consideraverint, ut valde jucunda, sic maximæ utilitati fore confido. Invenient enim, de omnibus Humani Corporis partibus Auctorem hunc Præstantissimum, magno cum Rei Anatomicæ emolumento disseruisse, nullam intactam reliquisse, sive multarum augendo vel corrigendo historiam, sive quarumdam novos usus proponendo, aut ab aliis propositos illustrando; quod, si universalem Rerum Indicem qui statim sequitur percurrere non gravaberis, nullo negotio ita esse deprehendes. Et ne multorum quæ proponuntur desiderarentur Figuræ, ut has Auctor adderet, suadendo pluries, sæpiusque ipsum pro summa qua me prosequitur benevolentia, rogando, perfeci; quinque idcirco numquam antea editæ Figurarum Tabulæ appositæ sunt, quæ quanta cum fide diligentiaque fuerint ex vero delineatæ, non satis dicere possum. Assidue enim exercitatissimus Auctor Joanni Bapti-

stæ

ſtæ Cromer Pictori peritiſſimo delineanti non ſolum aderat, ſed circino ſæpe magnitudines partium ipſe recognoſcebat, minimæque etiam lineolæ vel puncta addebantur cum opus erat, vel tollebantur: neque his contentus, ſi Figuræ aliquando veritati haud ſatis reſpondere viderentur, totas atque integras delebat. Tandem pictas novis cum partibus non ſemel & ipſe per ſe conferebat, &, ut ſolet (more ſcilicet magnorum virorum in veri perquiſitione) ſuis ſæpe oculis diffidere, a me inſuper, quem ſibi per hos quatuor annos ad publicas ſectiones adminiſtrum inſtruxit, & habuit, iterum conferri volebat. Fuit ideo incredibilis cadaverum numerus quæ in propoſitis hoc in Opere Obſervationibus repetendis, ab Auctore noſtro Celeberrimo atque diligentiſſimo fuerunt diſſecta; parque numerus illorum quæ eodem jubente ac monſtrante ipſe diſſecui; non ſolum ob id, ut quod perpetuum, quod frequens, quod rarum eſſet, magis magiſque percipere poſſet, ſed etiam ut Celeberrimis Amicis (quos in hoc Opere honoris cauſſa nominat) cunctiſque auditoribus ſuis propoſita, & quæ in univerſo hoc Volumine Lectoribus proponenda erant, ab oculatis teſtibus non ſemel cognoſcerentur; quæ quidem omnia quocumque tempore, ut veritatem tuear, oſtendere paratus ſum. Uberrimas tandem Figurarum Explicationes non prætermiſit, quas priuſquam Opus attingas, ut perlegas tibi ſum auctor; multa enim quæ hoc Volumine continentur, harum ope clariora fiunt. Quoniam vero Primorum Adverſariorum Editio Prima Bononienſis non amplius apud bibliopolas reperitur, raroque ſecunda Lugduno-Batava in Italiam apportari ſolet; idcirco ipſo recenſente Auctore, elegan-

** tior,

tior, & quod ad typographiam ſpectat, accuratior Editio tertia Adverſariis quinque novis præponitur, cujus in margine indicia quam plurima eorum locorum quæ in ceteris Adverſariis reperiuntur, Auctor adjecit; in quibus nempe locis non pauca ad ſtabiliendas muniendaſque primorum Adverſariorum Obſervationes, Figuras, harumque Explicationes docte diligenterque ſcripta leguntur; quod pariter, Lector Amice, ipſum generalem Indicem curſim volvendo cognoſces. Quatuor vero Tabulæ quæ ad Prima Adverſaria pertinent, ſunt eædem quibus Auctor in Prima Bononienſi Editione uſus eſt, quæ quoniam ab egregio Scalptore Franciſco M. Francia olim inciſæ fuerant, ut ab ipſo ceteræ quoque (Auctore particulatim edocente, multaque per literas iterum atque iterum admonente) inciderentur operam dedimus. Tandem Quintis Adverſariis duas Celeberrimi & Summi Viri JOANNIS MARIAE LANCISII, Intimi Cubicularii, & Archiatri Pontificii, ad ſe ſcriptas & numquam antea editas Anatomico-Medicas Diſſertationes, unam de Vena Azyga, alteram de Gangliis Nervorum, non magis ob affinitatem materiæ, quam ob raritatem utilitatemque obſervationum Auctor adjunxit; in iis enim plurima nova, Rem Anatomicam Praximque Medicam æque illuſtrantia proponuntur. Nec non duas elegantiſſimas utiliſſimaſque Figurarum Tabulas Diſſertationibus reſpondentes, ab eodem Ampliſſimo Lanciſio delineationis ope communicatas iiſdem Adverſariis Quintis apponi juſſit; quæ quidem pariter Tabulæ ab eodem Scalptore Francia inciſæ ſunt. Excipe igitur benigno gratoque animo, humane Lector, Summi Anatomici egregia, ac perutilia ſcripta,

pta,

pta, in quibus perficiendis, & ad suum autographum exigendis, ut Auctor studio, labori, & nos in divulgandis curæ, diligentiæ, magnis sumtibus non pepercimus; ita non injuria confidimus, si forte (quod Primis Adversariis contigit) aliis typis recusa denuo prodierint, neque talem correctionem, neque perfectam adeo Figurarum delineationem præ se latura esse. Fruere interim his laboribus atque studiis, & si faves, rursum ab eodem Auctore, & a nobis etiam fortasse, aliquid anatomicum, in usum Medicinæ & Chirurgiæ studiosorum exspecta. Vale.

RERUM, & NOMINUM
magis in toto hoc Opere notabilium
INDEX.

Major numerus Adversaria; minor autem paginas indicat.

B

C

Ca-

etiam

D

E

Liga-

He-

Maxil-

N

O

P

His

R

Rece-

Testu-

V

* * * *

Ute-

INDICIS FINIS.

JO.

JO. BAPTISTAE MORGAGNI

IN PATAVINO GYMNASIO

PRIMARII ANATOMES PROFESSORIS

ADVERSARIA ANATOMICA PRIMA,

Bononiæ olim in Philosophicæ Academiæ *quam nunc* Instituti Scientiarum *vocant*, *publico solemnique conventu recitata*,

IN HAC VERO TERTIA EDITIONE

Ab ipso Auctore recensita, & *Notulis* in margine plurimis adaucta quibus cæterorum *Adversariorum* loca indicantur ad horum confirmationem, aut illustrationem pertinentia.

PATAVII. CIϽIϽCC XIX.
EXCUDEBAT JOSEPHUS COMINUS.
VULPIORUM ÆRE, ac SUPERIORUM PERMISSU.

PRÆSTANTISSIMO VIRO

EUSTACHIO
MANFREDIO

Philosophicæ quæ Bononiæ est, Academiæ Præsidi,

CÆTERISQUE EX EADEM ACADEMIA

SODALIBUS ORNATISSIMIS

Joannes Baptista Morgagnus S. P. D.

Coactus assiduis tuis jussibus atque adhortationibus, Doctissime Eustachi, cùm neque occupationes meæ, neque temporis præscripti angustiæ majus suscipiendi opus & elaborandi ullam darent facultatem, rem nuper animosissimam feci. Leves quasdam, incomptas, longèque inter se disjunctas anatomicas observationes, quæ aliquantò meliùs plura adhuc lustra, & omne fortasse tempus meis in pluteis latuissent, ex adversariis ipsis informibus in solemni, & publico Academiæ nostræ conventu recitavi. Quod postquam facere ausus sum, satis causæ ampliùs non est visum quare Amicis aliquot earundem fortè editionem postulantibus, diutiùs id negare pertenderem. Etsi enim quantùm ea res ab ætate, studio, meisque viribus, atque ab ipsa

item adverſariorum ratione & videatur, & ſit aliena, tam ipſe intelligo, quàm qui maximè; non tamen exiſtimo, me plùs auſurum, omnium judicio meas obſervationes ſubjicientem, quàm ea die cùm veſtræ Academiæ, imò Urbis veſtræ graviſſimis auribus eaſdem committere non dubitavi. Additque vim animi ad hoc audendum & alacritatem quandam incredibilem etiam illa cogitatio, quòd per editionis iſtius auſum facultas mihi præbeatur longè optatiſſima agendi Vobis publicè gratias pro tot ingentibus Beneficiis quibus me ſinguli affeciſtis, & ornaſtis univerſi. Namque in veſtro iſto Cœtu florentiſſimo ii prope omnes connumerantur perhumani, & Eximii Viri quorum me præceptis in Botanica, in Re Anatomica, in Mechanica, in univerſa Re Medica optimis ſpectatiſſimiſque uſum eſſe, memoria teneo impermutabili. Sunt item in veſtro numero Amici omnes mei, & Socius quiſque ſuaviſſimus: ſuntque inprimis Fautores multi, & Tu quoque in his, Ornatiſſime Euſtachi, Tuique præterea, & Stancarii Fratres hoſpites mei, ſingulari homines virtute, & humanitate. Per quorum, aliorumque omnium laudes ſingulatim ire cùm hujus brevitas epiſtolæ vetet, non ſemper tamen quærenti præſertim & exoptanti ejus rei faciendæ deerit locus. Porrò quæ, & quanta extiterunt univerſæ in me Academiæ Beneficia! quòd principiò adoleſcentulum benignè admiſerit, quòd deinde inſtruxerit, & prope educaverit, quòd Phyſicomedicam, atque Anatomicam provinciam commiſerit, quòd noviſſimè ejus Inſtitutum me nomine tenus inſtaurantem verè ipſa conſilio, labore, & auctoritate propria adjuverit, quòd denique iis me nec opinantem Honoribus exornaverit

qui

qui utinam ejusmodi essent, ut pro ipsis publicè, & nominatim sine magnæ ostentationis specie dignas persolvere gratias possem. His tot maximis erga me Beneficiis pro quibus & Omnibus, & Universis gratias ago quas possum cumulatissimas, illud etiam, Sodales, & Tu inprimis, Cl. Vir Præses, adjicite, uti observationes hæ meæ, quæ vestro jussu, & in vestra Academia sunt recitatæ, vestro Nomini inscriptæ prodeant. Quæ utinam meditationibus vestris adjutæ aliquam valerent Philosophiæ nostræ particulam illustrare. Sunt enim (quod postremis hisce temporibus necesse propemodum est accidere) meæ observationes per se parvæ, tum mihi adeò esse videntur, ut his quas publicè recitavi, non cogitata quidem plura; hæc namque fermè hujus loci visa non sunt; sed multas alias observatiunculas ex iisdem adversariis interseruerim, si fortè quæ singulæ parum habent ponderis, conjunctæ ac conglobatæ majoris aliquid momenti acquirerent. Quod tamen non mediocriter me recreat atque confirmat, quantùm leves & pusillæ sunt observationes hæ meæ, tantùm veritati sunt consentaneæ, nisi me in cadaverum longa serie attentè spectantem, & respectantem mei prorsus oculi deceperunt. Quod ne fieret, & Vestrum pluribus plura ostendi, & quid singulis videretur, rogavi; nam haud tanti apud me inventionis amor est, ut veritatem non magis diligam, & quacunque datur ratione perquiram. Quocirca & à Vobis omnibus, Sodales, & per Vos à Cl. Viris quibuscum litterarum habetis commercia, in magni beneficii loco etiam atque etiam peto, ut si quid in plurimis, iisdemque aptis cadaveribus fortè deprehendatur contra atque à me propositum sit, id ne

me

me celare velitis. Etsi vero longè mihi potior cura est veritatis quàm novitatis; & aliquid tamen operæ in eo sumpsi, ut ne quidpiam pro re nova haberem atque adeò traderem quod ab aliis antea proditum esset, tum paucos meos, tum multos Amicorum libros versando, quorum nonnullam partem in observationibus meis nomino, & quoscunque item in hac litteratissima Civitate mihi inspicere proclive fuit, qui de Re quidem Anatomica conscripti essent. Quoniam tamen neque meæ diligentiæ, neque memoriæ plurimum tribuo, & quosdam præterea libros invenire nusquam licuit, sive quòd vetusti, & rari nimis sint, seu quòd exteri sint, & recentes; neque enim, ut probè nostis, ob infesta milite itinera, peregrina scripta nisi serò ad nos importantur; siqua res propterea tanquam indicta, in observationibus his ponitur quam ante me ab aliis descriptam planè atque indubiè comperiatis, ut privatim aliàs, ita nunc publicè à Vobis peto, ut de illa me faciatis certiorem. Sicut enim falsa, siqua sint, primus ipse ex Adversariis delebo, sic quæ fortè aliena esse, monstrabitur, suis lubens Inventoribus referam. Meique hujus animi luculentum specimen credo me in his ipsis observationibus præbuisse. In his enim non pauca quæ nemine unquam indicante, meo labore ac marte detexeram, postquam in Majorum exemplaribus comperi, suo quæque Auctori, à quo nihil certè in eorum inventione adjutus fueram, cùm sæpe alibi, tum in tota fermè Adversariorum secunda parte volens retuli atque restitui. Etsi enim aliquot ferè singulis ipse adjeci, quæ fuerant ab Inventoribus prætermissa, poteramque Nicolai Massæ auctoritate, atque exemplo eorum mihi nostris tem-

Libr. Introd. Anat. cap. 3.

po-

poribus inventionem afferere quæ longum jam tempus forent aut nullatenus, aut non ſatis etiam memorata, attamen æquum magis, piumque eſſe credidi, integram atque indiviſam inventionis laudem Majoribus noſtris referre, mihi verò aut amplificatoris, aut reſtauratoris, aut minus aliud aliquod nomen ſatis ſuperque eſſe exiſtimare. Quæ cùm ita ſint, nemo, opinor, graviter feret, quòd nonnullas alias res quæ vulgò à junioribus inventæ putantur, eas quoque alicubi priſcis Inventoribus reſtituerim, horumque perſpicua verba & fidei faciendæ cauſa, & quò Amicis ea fortè à me requirentibus indulgerem, in calce pagellarum adſcripſerim. Illudque etiam, ſpero, à Clariſſimis aliquot Anatomicis quos ut doctos eſſe video, ita ingenuos eſſe audio, non ita difficilè condonabitur, quòd nonnulla ab ipſis propoſita in dubium aliquando vocem, aut pro rei natura minimè approbem, cùm ego cæteros ideò admonendos exiſtimaverim, ne propter tantorum Hominum auctoritatem in errorem laberentur. Quo enim id animo fecerim, vel ex ea re intelligi poteſt, quòd illis in locis eorum nomina Virorum ſiluerim, quæ alibi & ſemper protuli, & ſuis honoribus affeci. Quos utinam, Præſes, & Vos, Sodales, docere ſingulos poſſetis qua ego ſim mente, quoque inſtituto, quantùmque per totos hos octo annos quibus in veſtra Academia verſatus ſum, in aliorum laudes, & obſequia fuerim pronus, quantùm contra à reprehenſionibus, quantùm à quibuſque contentionibus alienus. Illud, Sodales, relinquitur ut duo per humanitatem veſtram à Vobis petam. Siquem fortè audietis (audire autem poteſtis plures) nonnulla in his meis

ob-

obſervationibus pacatè, ingenuè, & ut ſapientem hominem decet, non ſine jure & ratione improbantem; eas, quæſo, apud hunc multis nominibus excuſate, tum quòd prima ſunt quæ ediderim, tum quòd adverſaria ſunt: ſperare Vos, me paulò aliter eſſe ſcripturum, ſiquando olim, non adverſaria, ſed librum, non prima ampliùs, ſed ulteriora in manus omnium ſim daturus. Quòd ſi aliquos viciſſim audietis temerè, & procaciter inſectantes; ut imperitos, aut etiam animo malè affectos perſæpe facere videmus; hos verò homines; ſi ego meum omni tempore Academiæ officium præſtiti, ſi ejuſdem commoda privatis habui neceſſitudinibus potiora, ſi Vos & ſingulos, & univerſos præcipuo ſemper honore ſum proſecutus; hos, inquam, homines aut candidis & liberis vocibus, aut ſola etiam, quæ tanta eſt, veſtri Nominis auctoritate, & opinione abſterrete. Bene agite, & lætè philoſophamini.

Bononiæ IV, Kal, Novembr, M DCC VI,

JO.

Præceptori Suo Celeberrimo,
Quòd communè Patriam Forum Liuij
Eximijs cæterarum Doctrinarum Scriptoribus Ornatissimam
Rei quoque Anatomicæ Gloria Primus illustrauerit;
Iosephus Carolus Auezzanus Patricius Forolui. Almæ Vniuersit. Patauinæ Consiliarius
F. C. A. D. MDCCXVIII.

M. Francia scul. 1719

Stampate da Giuseppe Fabri in Bologna da S. Saluatore.

JO. BAPTISTÆ MORGAGNI
ADVERSARIA ANATOMICA
PRIMA.

Uod ex meis Adversariis Anatomicis hodie in Academia lecturus sum, id omne divido in partes tres. In prima res aliquot ab nemine adhuc, quod sciam, traditas, in alia nonnullas res olim quidem litteris proditas, nunc autem ferè obsoletas, in tertia circa res quasdam de quibus aliter ab aliis scriptum est, quid ego observaverim, qua summa potero perspicuitate, brevitate, fide proponam.

1. Nondum mihi contigit quemquam Anatomicum videre, duas qui Glandulas descripserit quas ego ab loco in quo reperi, appellare soleo *Arytænoidæas*. Singulæ enim ad singulas cartilagines arytænoides positæ sunt, formâ L litteræ ferè consimili. Crus earum alterum quod longius est, superiori arytænoidum processui ab anteriore parte incumbens, altè in quasdam cavitates se se insinuat quæ ab eadem parte, uti animadversum mihi est, arytænoidibus insculpuntur. Alteri autem cruri quod thyroidem versùs protenditur, superius de duobus ligamentis per quæ arytænoides & thyroides inter se connectuntur, intrinsecùs attensum est, credo, ne glandula nimis aliquando humore distenta, intrò protuberet, spiritumque intercipiat. Nam eâ de causâ quædam etiam veluti columella videtur ex-

Glandulæ Arytænoidææ.

Tabul. 1. Figur. 1. Litter. e. e. Fig. 2. Lit. E. E. Fig. 3. Figur. 6. Lit. h.

Vide infra num. 16.

trusta, interdum ex cartilagineis fragmentis, aliàs ex solidiuscula ejusdem glandulæ substantia, qua illud alterum longius crus intrinsecùs pariter & secundùm ejus longitudinem coercetur. Constant glandulæ arytænoidææ ex granosa substantia è livido albescente, de qua utilem obliniendo laryngi succum, maximè inter edendum, aut vociferandum, appressa epiglottis, vel contracti vicini musculi exprimunt.

Nonnulla de Glādula Epiglottidis. 3. Harum glandularum eadem atque *Glandulæ Epiglottidis* substantia est. Cujus hìc descriptionem proponam, non uti novæ (hanc enim & nostris vulgò Anatomicis, & Jacobo Berengario notam esse, video, quam iste carnem glandosam appellat) sed uti glandulæ non satis descriptæ. Hæc epiglottidis dorso incumbit, non modò inferiùs, veluti ab aliquo scriptum est, sed quanquam inferiùs crassior est, atque ibi à lateribus utrinque extat, ascendit tamen, & sub alba latens membrana, ad epiglottidem summam pertingit. Epiglottidem crebris pertusam foraminulis delineavit Fabricius, & post hunc Casserius, qui & superiorem arytænoidem multis foraminibus perviam sculpsit in ovibus tantùm, quanquam & in bobus ita habere, & in utrisque glandulosos ductus, imò glandulosam substantiam per ea foramina transmitti, compertum habeo. Cæterùm per ista epiglottidis foramina canaliculos hujusce glandulæ quam describere instituteram, traduci, docuit Steno, quem cæteri, quotquot ego vidi, secuti sunt. Ego verò sicuti istis Fabricii, Casserii, Stenonis observationibus nihil verius esse, confiteor, ita oportere, ajo, aliis ut additamentis perficiantur. Nam neque epiglottis foraminulis tantùm pervia est, sed utrâque facie profundis, & inæqualibus foveis quibus suam altè glandulam excipit, potissimùm propiùs basim, excavata & veluti corrosa est. Neque glandula suos modò canaliculos, sed & se ipsam non uno meatu à gibba epiglottidis parte transmittit in concavam, ibique rursus se se expandit, sic ut foveas, quibus epiglottidem etiam intrinsecùs excavatam proposui, planè compleat & inæquet. Quòd ergo aliqui ex Recentioribus tradiderunt, faciem epiglottidis concavam à singularibus minoribus glandulis obsideri, ii videlicet ab una eademque glandula decepti sunt. Adjicere hìc possem, quid epiglottis, ejusque glandula in bubulo atque ovillo genere differant ab humanis quas modò ostendebam, præsertim verò uti in canibus bino tenui & foraminulis multis pervio epiglottidis pariete crassa glandula singulari positu includatur. Sed alia properantem me avocant.

(Margin: Tab. 2. Figur 5. An. med. ventr. — De Laryng. — De Glandulis. — Vid. Adverf. V. Animad. 47.)

Ligamenta Epiglottidis Lateralia. 4. Sunt igitur gemina *Epiglottidis Ligamenta* præter illud quod postea commemorabo. Crassa enim tunica qua radix linguæ, & cornua

nua ossis hyoidis super contecta sunt, duplicata, assurgit in duo vincula, quæ proximis convexæ epiglottidis lateribus singula utrinque conjunguntur. Hæc licet in canibus propter peculiarem situm dilatatam servare epiglottidem videantur, in nostro tamen genere nihil dubito, quin illius alterius ligamenti usum juvent, de quo infra demonstrabitur. T. 1. Lit. e.

5. Etsi verò lateralia hæc epiglottidis ligamenta solent inquirentium oculis ultro occurrere, minùs tamen miror, ab nullo adhuc, quod sciam, Anatomico descripta esse. Nam neque memini legisse, qui *Labrorum* evidentia adeò *Ligamenta* memoraverit. Porrò utrumque labrum, & præsertim superius, subjectæ in mandibulis mediis gingivæ ceu quodam vinculo commissum est, nequando labra nimis extra suum locum avellantur. Ligamenta hæc etiam in his quæ dissecui, brutis, & sæpiùs crassa admodum, validaque, observavi. *Labrorum Ligamēta.* Vid. tamē Adv. VI. An. 98.

6. Traditur ab Anatomicis prope omnibus, ab iis verò qui partium usus exponunt, non sine aliquo interdum consequente errore, præsumitur, *Hyothyroides*, & *Sternothyroides Musculos* se se in basi scutiformis cartilaginis implantare. Quod sicuti cum ovina, bovinave anatome optimè congruere, sic non admodum convenire cum humana dissectione, compertum habeo. Etenim sternothyroides postquam ejus quam dixi, cartilaginis basim attigerunt, interioribus lateribus paulatim ad exteriora inclinatis, summis apicibus ad parvam quandam prominentiam ascendunt, quæ ab uno ferè Hieronymo Fabricio ab Aquapendente, neque tamen ita dilucidè, indicata est. Ea non procul à supernis processibus ejus cartilaginis utrinque protuberat, eique thyropharyngæi musculi superioribus angulis illigantur. Sternothyroides igitur tametsi tota ea parte quam ad exteriorem inclinare, supra posui, à cartilaginis basi ad eas usque prominentias inseruntur, his tamen valentiùs alligantur, ut in hunc potissimùm finem eæ videantur factæ, præsertim cùm in pluribus animantibus quibus illi musculi ad thyroidis basim subsistunt, eædem desiderentur. Pariter hyothyroides etsi ex nonnulla parte in eadem basi inseruntur, fibris tamen multò pluribus ad totum hunc tractum terminantur, quem ad tractum sternothyroides finiri, proponebam. Non sum nescius, tot inter descriptiones horum musculorum esse pauculas quæ ad nostras ex parte accedant: has tamen ab illis satis discrepare, intelliget quicunque ambas simul contendere voluerit. *Sternothyroidum, & Hyothyroidum termini.* T. 1. Lit. q. r. De Laryng. P. 1. c. 4. 8.

7. Quoniam de his musculis sermonem habeo, non alienum esse, existimo admonere, fuisse ab hominibus anatomicæ rei longè peritissimis nervosas quasdam inscriptiones, quales in rectis abdominis musculis, in utroque sternothyroide memoratas, quæ ad eorum firmi- *Sternothyroidum, & Sternohyoidum tendineæ Inscriptiones.*

T. 2. F. 1. Lit. *n. n.*

Vid. tamē Adv. II. An. 13.

tudinem, quòd longi ſint, non parum conducant. Has mihi nonniſi ſemel, atque iterum videre datum eſt. Sed in Muſculis ſternohyoidibus, qui illis aliis, ut eſt notum, longiores ſunt, nunquam ſanè memini tendineas iſtiuſmodi inſcriptiones defuiſse. Quæ quoniam adeò ſunt perpetuæ, & à nemine, quod ſciam, perſpicuè indicatæ ſunt, has qui volet, ſic obſervabit. A ſterno duos treſve digitos tranſverſos in poſteriore ſternohyoidum facie ſingulæ occurrent. Aliquando rectæ ſunt, ſæpiùs tortuoſæ & obliquæ. Muſculorum corpus altè ſubeunt, rarò tamen ad eorum anticam faciem pervadunt.

De quibuſdam Uvulæ, & Pharyngis Muſculis.

Anat. c. 11. Differ. Anat. l. 3. Obſ. An.

8. Locus hìc eſset proponendi quid circa alios muſculos ſuperiore anno obſervaverim, & nominatim circa *Muſculos Columellæ*, quorum duos comperio in thyroidis lateralem utramque oram infixos, duos in triangularem expanſionem deorſum productos, unum verò teretem ab horum tergo collocatum. Locus quòque eſset demonſtrandi quid porrò exploratum habeam de ſphinctere ejus pharyngis orificii quod eſt ad nares, quidque de muſculis pterygopharyngæis quos nobiliſſimi Anatomici Patavini Marchettus, & Molinettus, aliique præterea deſcripſerunt; eâdemque occaſione poſsem traditam olim à Falloppio *Stylopharyngæi Paris* in oſse hyoide, & ſuperna thyroidis ora implantationem reſtituere. Sed quoniam hæc ferè omnia, eorumque uſus & aliàs cum veſtrum pluribus, Academici, communicavi, & in Epiſtola data nuper ad Cl. Antonium M. Valſalvam, quem vos Sodalis, ego etiam Fautoris, Amici, & in re anatomica Præceptoris loco habeo, executus ſum, non videntur ampliùs ex his Adverſariis eſse relegenda. Unum potiùs addam, quod dum in iis rebus perquirendis operam ponerem, jam olim ad linguæ radicem animadverti.

Foramen ad Linguæ radicem.

T. 1. Lit. *l.*

Vid. Adv. VI. Anim. *93. 94. 95.*

Scilicet ad anticos limites ejus glanduloſæ expanſionis quæ poſtremam linguæ ſuperficiem occupat, *Foramen* in medio hiat, quod cùm primò vidi, pro ſinuoſi ulceris orificio perperam habui. Interdum hoc foramen eſt arctius, ſæpe verò latum eſt. Papillis aliquando longiuſculis, quales ibi ſolent occurrere, impeditum eſt, aliàs patulum & omnino vacuum ſpectatur. Et quamvis non rarò immiſſus foramini ſtylus parum altè adigi poſſit, pluries tamen memini, ad longum ſpatium obliquè deorſum nullo negotio deſcendiſse. Sic nuperrimè per tractum bini tranſverſi digiti ad baſim uſque oſſis hyoidis eundem adegi; canalemque ſecundùm ejus longitudinem penitus apertum mucoſa ſcatentem ſaliva comperi, qualem & ex parvo orificio expreſſi, quod in medio canali à parte inferiore aperiebatur. Hunc canalem, ſeu potiùs ſinum, cùm extat, pro magnæ partis earum glandularum excretorio ductu agnoſco. Sed neque ipſum, neque verò deſcriptum foramen ſemper invenire eſt. Hoc tamen ſi

non

non in majore, certè in dimidia parte eorum quæ ſecui, cadaverum conſpicuum fuit. Cujus deſcriptionis ea ſaltem utilitas eſt, ne quis aliquando imperitus Chirurgus, ſi in aliquo linguæ morbo eam rem aut intorti ſpecilli ope, aut alia ratione animadvertat, id foramen pro ulcere habeat, & tractet, quod à Natura ipſa frequenter adeò poſitum eſt. Eodem conſilio Falloppius proxima tonſillarum deſcri- *Obſ. An.* pſit foramina: quæ, fateor, perpetua ſunt, ubi noſtrum frequenter deeſt. Sed hoc ipſo noſtrum multò fallere aptius eſt, quòd perpetuum, & conſtans non eſt.

9. Nunc juvat nonnullas ex his rebus proponere quas in dicatis *Duo quædam carnea Veſicæ Corpora.* urinæ, & ſemini inſtrumentis compertas habeo. Et primùm ubi ureteres arctato orificio in veſica finiuntur, productis ulteriùs ex ſe fibris, unum utrinque craſſiuſculum, teres, & compactum corpus ex- *Vid. Adv. III. An. 42.* citant, quod ſolet poſteriùs intra veſicæ collum protuberare. Carnea hæc duo corpora aliquantùm progreſſa, concurrunt, raró lineâ rectâ, nempe inter utrumque ureterem, rarò etiam ad modum curvæ lineæ, verùm obliquè deorſum lata ad angulum inclinantur, quo ex angulo in maribus ſæpiùs vidi neſcio quam lineam deorſum promiſſam, illique urethræ prominentiæ, quam gallinaceum caput vocant, continuatam. Hac linea, ſive iis corporibus digiti apice deorſum tractis, contrahi ureterum oſcula, & coarctari videntur. Quas res poſtquam frequenter obſervavi, tum primò agnovi, quid eſſent duo teretia corpora, quæ in virili aperta veſica, at ſine ulla explicatione, delineavit ſolertiſſimus Auctor Graafius in ſuo de Virorum Organis tractatu; etſi fateor, non poſſe me aſſequi per anatomen, quid ſit illud tertium corpus quod ad priorum concurſum deſcendere ad perpendiculum in Figurâ eâdem facit, & præterea non intelligere, quamobrem in poſteriore de Mulierum Organis tractatu in his quas pariter apertas delineat, muliebribus veſicis ea ſemper corpora prætermittat. Porrò hæc duo quæ deſcripſimus, corpora non modò in mulieribus, ſed neque in his ferè omnibus, quæ quidem ego diſſecui, brutis, ſive noſtri ſexus, ſive ſequioris, Prudentiſſimus animantium Conditor prætermiſit.

10. Plures ante annos in ſuperiore urethræ virilis pariete multa *Urethræ Foramina, & Canaliculi peculiares.* interiùs peculiaria *Foramina*, ſeu excretoria oſcula animadverti, quæ in eadem recta linea ſecundùm urethræ longitudinem diſponuntur. In plurimis oſtendere ſe ſe incipiunt ab extremo urinario meatu pol- *T. 4. F. 4. Lit. B. C. D.* licem unum tranſverſum, deſinunt autem ſeptem, vel octo tranſverſos digitos ab eodem. Et ſicuti rarò decem, vel undecim plura ſunt, *Vid. Adv. IV. An. 8. 9. 10. 11. 16. 17. 18. 19.* ſic rarò tribus, vel quatuor pauciora inveniuntur. Hæc quamvis certam inter ſe diſtantiam magnopere non ſervant, tamen non ſæpe fit,

fit, ut alterum ab altero totum digitum transversum absint, & novissima præsertim, ut quæ minùs inter se distare solent, quàm prima. Ut distantia, ita magnitudo incerta est, sic tamen ut quàm sæpissimè quæ prima sunt, eadem maxima quoque sint. Maxima autem nunquam tanta fuerunt, ut eorum orificium frumenti grano operire non potuissem, & rarò minima observavi quibus setam indere non potuerim. Elliptica figura sunt, quamvis non rarò triangularia ferè conspexerim; at semper secundùm urethræ longitudinem eorum figura protensa est. Pressione guttas emittunt liquoris subalbidi, crassiusculi, & lenti, quemque cùm nuper in quodam viro cum eo contulissem qui ex mucosis Præstantiss. Cowperi glandulis in urethram pariter exprimitur, consimilem admodum observavi. Post primas guttulas si supra foramen quodvis appressum digitum deorsum ducas, id alias dabit; non ita promptè, si infra foramen, aut ad ejus latera appressum, ipsum foramen versùs ducas. Pariter si specillum, aut setam per ea foramina sursum adigere volueris, minimo negotio adiges, non ita verò, si deorsum, aut ad latera impellere libuerit; quamvis & oppositum, & utrumque simul aliquando observavi. Sunt ergo utplurimum hæc foramina secundùm urethræ ductum & naturam disposita, credo, ne aliquid seminis, aut urinæ interciperent, si contra horum cursum conversa essent, tum quò liquor is faciliùs prodire, & per urethram diffundi queat; quamobrem neque in pariete urethræ inferiore, sed in superno hæc foramina statuta sunt. Continuati autem singulis foraminibus Canaliculi statim ferè sub interna urethræ tunica protensi occurrunt, alii ad brevem, alii verò ad longiorem tractum, quisque pro sui foraminis amplitudine, & pro spatio (nam totum hoc ferè occupant) inter illud, & foramen proximum interjecto; quin interdum continens ab uno in aliud foramen aditus est. Quorum canaliculorum cùm maximos nonnunquam secundùm eorum longitudinem aperuerim, eadem qua urethram, interiùs obductos membrana comperi, tum è foraminibus variæ magnitudinis eam membranam pertundentibus, guttulas descripti liquoris intra canaliculos expressi. Præter majora hæc, & peculiaria *Foramina*, longè plura, sed pleraque admodum minora, urethram permeant *Foraminula* ubique passim ad latera majorum foraminum, interdum quoque paulò infra hæc, supraque occurrentia: quæ retento intus liquore turgidula non rarò speciem subrotundorum albescentiumque corpusculorum imponunt. Is liquor admodum similis descripto est. Eum ego turgente spongioso urethræ corpore intra hanc opportunè exprimi, opinor, ejusdemque corporis turgentiâ hunc etiam qui in majorum foraminum est canaliculis, extrudi,

quan-

quanquam hoc magis tribuo tumentibus eodem tempore penis corporibus; nam illud urethræ quò magis circa superiorem hujus parietem, atque ideò circa majora foramina protenditur, ne vitiet teretem, cui inservit, colis figuram, eò magis attenuatur. Porrò urethra uti superiùs à prostatis, & Cowperi glandulis, sic inferiùs ab his omnibus Foraminibus oblinitur, ne fortè transituri seminis multum subsistat, atque depereat, nisi per lubricum transmittatur; tametsi adversùs etiam acrimoniam urinæ, facilè in vesica acrioris factæ, id fortasse præsidio est, quod continenter ab iisdem loculis destillat. Nam in fœminarum quoque urethra sæpe subrotunda corpuscula, qualia in urethra virili, sæpe mediocria etiam prope vesicam observavi foramina, circulari, elliptica, triangulari figura, setam sursum versùs tantummodo admittentia, simillimumque cum virilis urethræ foraminibus liquorem proferentia. Quorum jam aliquot demonstravit Præcl. Bidlous; sed à glandoso urethræ corpore pariter ac paulò inferiora lacunarum oscula deduxit: qua de re ego ampliùs quærendum puto. Cæterùm cui minora hæc urethræ foramina videre placuerit, is virilem urethram secundùm ejus longitudinem apertam, super tabella sic extendat, ut nihil digitis exprimat, nihil abstergat, tum si foramina nimis fortè parvula lateant, sole, vel præclara luce admissa, variè ad lumen tabellam inclinet: hac nempe ratione (quæ ad multas quoque res, quas in ulterioribus proponam, dilucidè magis perspiciendas conducet) tum ea foramina assequetur, tum alba quædam vascula limpidi humoris, lentique plena per virilis urethræ superficiem longè latèque discurrentia: Quæ tametsi non semel vidi, & alicubi in urethra hiare perspexi, quoniam tamen mihi de illorum ortu atque principio nondum constat, non videntur hic pro exploratis esse ponenda.

Vid. Adv. IV. An. 24.

An. hum. Corp. T. 51. Fig. 3.

11. In tauri, atque etiam in canis præputio, & glande secretorios folliculos demonstrare facillimum est; sed in homine non nisi in glandis corona posse glandulas ostendi, Solertissimus apud Parisienses Anatomicus observavit. De quibus quoniam aliàs secundùm Cl. Viri descriptionem ad Academiam retulimus, nunc pauca tantùm juxta posteriores nostras, easque multiplices observationes proponentur. Et primùm ut reticeam, eas glandulas, sive alba illa, & subrotunda quæ in corona occurrunt, corpuscula rarò descriptum ordinem, & dispositionem servare, illud non respondet, in omnibus semper glandibus esse admodum manifesta. Glandes enim vidi in quibus conspici vix poterant, & in quibus nullo modo conspici poterant. Illud multò minùs respondet, semper ipsa eodem circiter esse numero; Illudque etiam minùs, quòd nulla unquam in præputio se osten-

De Glandulis Coronæ Penis nonnulla.

T. 4. F. 4. Lit. K.

Vid. Adv. IV. An. 12. 13.

ostendant, cùm aliquando in eodem statim infra coronam plura conspexerim, nonnunquam ferè omnia in summo præputio, sæpe verò aliquot ad latera, aut ad finem freni, aut ipso super freno in eodem pariter præputio observaverim. Hoc potiùs animadverti, quòd etsi ea corpora, magnâ profectò varietate, duobus modò, modò tribus, modò quatuor, aut quinque seriebus coronam ambiunt, atque aliàs in coronæ dorso, aliàs in lateribus creberrima & confertissima existunt, in eo tamen utplurimum constant, ut cùm appropinquare freno incipiunt, primùm rara utrinque, & singularia, post nulla omnino ad certum aliquod intervallum conspiciantur. At hæc quidem omnia non magni momenti sunt; illud gravius, non potuisse unquam me ex eis corpusculis aliquid exprimere, aut certè albam crassamque materiam, quæ egrediens in fila formetur, sed neque foraminulum, aut foraminuli vestigium ullum in eo ubi descriptum est loco, visu attingere potuisse. Sed non propterea ad illorum sententiam continuò accedam qui ea corpuscula non glandulas, sed papillas potiùs esse, censuerunt: neque enim meas cum dexterrimi Anatomici observationibus comparari, nedum his anteponi, postulo: tantùm quid ego observaverim, fideliter propono. Cæterùm ut ut hæc sint, certè ego plurimum semper observationi Cl. Viri debebo. Postquam enim certior factus sum, descriptas ab illo esse glandulas quæ scaturigines essent materiæ, quæ non sine certa utilitate intra virile præputium congesta invenitur, tum ex consimili materia conjecturam cœpi, similes glandulas in muliebri genitali esse detegendas. Qua conjectura adductus cùm circùm tentiginis coronam nequicquam primò perquisivissem, inveni postmodum in alis sive nymphis longè confertissimas, uti jampridem in commentariolo Academiæ tradito testatus sum, pluribusque postea accuratioribus etiam observationibus confirmavi. Sunt nempe in tota alarum utraque facie creberrimæ glandulæ, modò extremum earum limbum, supremamque partem excipias. Exteriùs item ab lateribus, necnon supra, infraque ipsas alas solent occurrere. Et parvulæ quidem sunt, sic tamen ut leniter tractis, extensisque alis, sæpe in singularum glandularum medio foraminulum conspici queat, ex eoque prostans concolor glandulis subalbum, & pertenue filum: quod si à pluribus glandulis admoto digito absterges, proclive erit intelligere, has ex illarum esse genere quas sebaceas vocare placuit nostro quem supra laudavi, Academico. Quare & ego has soleo *Sebaceas Nympharum Glandulas* appellare.

Sebaceæ Nympharum Glandulæ.

T. 3. Lit. e. e.

Vid. Adv. IV. Anim. 34.

De Aure hum. c. 1.

12. Quoniam ad *Sebaceas Glandulas* perventum est, non alienum est, Sodales, de iisdem, quotquot mihi, &, ubicunque cognitæ sunt, & quo differant hæ omnes glandulæ inter se, proponere. Malpighius

ghius vester de his glandulis meminit quæ in facie, quæque in ipsis labris occurrunt. Quarum de primis, quæ scilicet in genarum, mystacis, menti, nasique potissimùm inferioris cute cernuntur, deque pluribus istarum loculis, innatoque ducτui frequenter pilo, aliàs mihi videor ad Academiam retulisse, easdemque in majores, & minores divisisse. Quæ verò in labris positæ sunt, eas nuper observando, haud multùm absimiles comperi his albis subrotundisque corpusculis quæ paulò ante in glandis corona extare, dicebam. Raræ admodum, & paucæ sunt, ex iisque aliquid materiæ sebaceæ nonnunquam expressione elicere visus sum. Idem Cl. Civis vester huic glandularum generi illas etiam quodammodo accensuit quæ in palpebris miliares sunt, quibusque hydatides istarum partium aliquando fieri, existimavit: qua in re omnino videtur Galenum (*) in animo habuisse. Nam Galenus easdem utique glandulas vidit, etsi, ut multas alias, non corpora glandulosa, sed adiposa esse, credidit: quæ res cùm aliis deinceps Anatomicis ad eundem modum imposuerit, hinc, opinor, factum est, ut complurium glandularum vera agnitio, atque adeò inventio in hoc usque ævum dilata sit. Et hæ sanè, quas dico, glandulæ interiori tunicæ palpebrarum intextæ in bobus, atque vervecibus nil aliud primùm nisi adipis subflavi congestiones videntur: quæ paulò attentiùs inspectæ glandulosi plexus esse inveniuntur ex creberrimis, minutissimisque lenticularibus particulis in varias formas, magnitudinesque coagmentati. Hi potissimùm in palpebra inferiore ad internum angulum insignes, & conspicui sunt. Glandulæ præterea ex eodem genere singulares, sed majores, in ovibus, atque item in canibus solent occurrere. Cæterùm ex hujusmodi glandulis serosa materia, non sebacea exprimitur: nec mihi ipsas in palpebris humanis demonstrare proclive est, ut ut recentiores Anatomici non desint qui in his descripserint, atque etiam delineaverint. Illas contra glandulas facilè in sebacearum genus admiserim, quas in hominum pariter, atque in brutorum tarsis linearum albarum formâ conspicimus ad extremum tarsorum limbum in foraminula, sive in parva excretoria oscula desinentium. Quæ foramina etsi quosdam veteres Prosectores ex parte novisse, suspicor, lineas verò ipsas Bauhinum, utraque autem ante quadraginta annos descripsisse Meibomium, intelligo; non pigebit tamen, ex meis circa hasce glandulas observationi- B bus

Op. Posth.

De Sebaceis Nasi, & Labrorum Glandulis.

De Glandulis Subpalpebralibus.

Glandulæ Palpebrarum Sebaceæ.

T. 4. F. 1. Lit. *c. d.*

Theatr. Anat l. 3. T. 20. F. 5.

(*) De usu part. l. 10. c. 7. ubi postquam docuit, palpebras à periostio descendente, & rursus remeante bis succingi, hæc adjecit. *Spatium verò inter duas portiones periostii corporis medium viscosa, atque unctuosa occuparunt cum membranis quibusdam à musculis extensis, quo loco etiam quas vocant ὑδατίδας gigni contingit, unctuosis his corporibus (quæ molliendarum sua pinguedine palpebrarum gratia à natura fuerunt comparata) supra modum naturalem aliquando auctis.*

bus hìc pauca aliquot proponere. Epistolam namque Meibomii, quòd, uti opinor, rarissima est, reperire nusquam potui: quæ fortasse causa est, quare in palpebrarum historia à plerisque Recentioribus hæ glandulæ pretermittantur, ab aliquo etiam earum oscula pro abducentibus ad nares vasculis proponantur: & præterea ista Meibomii Figura quæ cum Blasio quidem, & Bartholino circumfertur, in pluribus rebus tam à vero aliena est, quàm quod alienissimum. Igitur glandulosæ hæ lineæ, quæ in superiore palpebra utplurimum inclinatæ, nonnunquam etiam tortuosæ, & quò magis ejusdem palpebræ medio appropinquant, eò longiores sunt, in universum in superiore longiores, in palpebra autem inferiore esse solent latiores. Certum numerum minimè, in eodem etiam homine, observant; attamen in palpebra inferiore supra triginta, aut infra viginti, in superiore autem infra triginta, aut supra quadraginta rarò numerantur. Nil aliud verò sunt nisi aggeries minutissimarum glandularum, quarum exiles canaliculos in majorem ductum confluentes, qui lineæ cujusque medium tenet, sæpe in bobus, nonnunquam & in ipso homine videre visus sum: is ductus in foraminulum terminatur. Harum glandularum in ipsis palpebrarum angulis nullæ sunt præterquam quæ carunculæ lacrymalis dictæ superficiem insternunt. Hæc namque, uti ego aliàs indicavi, albicantibus quibusdam tuberculis inæqualis est in plures lobulos divisis, atque osculum excretorium in medio habentibus, unde sebaceam materiam, non minùs quàm istam linearum, aliquando in fila formatam pluries memini expressisse. Ab iisdem tuberculorum osculis nonnulli prominent pili, qui, ut exigui tenuissimique sint, in nullis tamen quæ quidem ego secuerim, brutis à Natura prætermittuntur. Porrò eas omnes palpebrarum glandulas fontes esse, existimo, illius materiæ quæ in ophthalmiis, & generatim in illo oculorum affectu qui Græcis Λήμη appellatur, copiosior, & viscidior reddita, cilia præsertim in somno fœdat, atque conglutinat, quæque absente etiam ophthalmia, ad oculorum majores angulos noctu præcipuè colligitur, circaque ipsos exsiccatur. Et de Palpebrarum glandulis hactenus. Jampridem verò in mammarum virilis, muliebrisque sexus areolis tubercula quædam animadverti totas nonnunquam areolas confertissimarum verrucarum modo occupantia, aliàs ad basim papillæ potissimùm prominentia, sæpiùs verò hìc illic per areolas disseminata. Haud rarò duo, vel tria in unum junguntur: habentque singula excretoria oscula attentè inspectantibus manifesta. Et licet ea tubercula aut perexigua, aut etiam nulla interdum mihi se se ostenderint, ut in senibus præsertim tabidis, & macie confectis; id tamen rarò admodum contin-

[Margin notes: Anat. Animal. T. 1. F. 13. Anatom. quart. renov. l. 3. T. 10. F. 5. — Vid. Adv. VI. An. 45. 46. 47. — Vid. Adv. VI. An. 79. — *Glandulæ Areolarum Sebaceæ.* T. 4. F. 2. Vid. Adv. V. An. 6. 7. 8. 9. 10.]

tingit. Hæc poſtea vidi tubercula in Bidloi Tabulis delineata, naturalibus quidem valde majora, ut quæ ope microſcopii deſcripta ſunt, neque ita præterea, ut auferri, mutarivè aliquid non poſſit: qua in re diligentiam magis deſideres trium, vel quatuor Anatomicorum qui eandem in ſuos libros Figuram, ſed proportionis nulla habita ratione, tranſtulerunt. Tradit autem Bidlous, aliquando ex iis tuberculis humorem limpidum emanare. Ego verò non hunc modò, ſed haud rarò ceu ſeroſum lac, interdum quoque ceu veri, albiſſimique lactis guttas de tuberculis iiſdem expreſſi ex cadaveribus etiam (quod magis admirere) virilibus. Addere etiam poſſum, me in duabus, vel tribus mulieribus lactiferos ductus vidiſſe, quales ad papillam pergebant, & hæc versùs areolarum tubercula contendentes; & præterea cùm nutrix quædam, hortante me, ſibi areolam admotis digitis vix preſſiſset, continuò albas velut lactei ſeri guttas de his tuberculis erupiſſe, tum abſtersà areolà, rurſuſque preſsà, eaſdem rurſus erupiſſe. Quibus obſervationibus factum eſt, ut eam interdum mihi ſuſpicionem injecerim: juventne tubercula hæc, ſuppleantve officium papillæ tunc præſertim cùm introrſus hac, non infrequenti nempe vitio, ſubſidente & quaſi retracta, nihil quod infans labris exceptet, nihil quod ſugat, præter areolam relinquitur. Nil tamen pro certo de re hac affirmare nunc auſim, ut qui neque ex una, aut altera ſectione aſſeverare quidquam ſoleam, & viciſſim ſciam, nutrices duas, cùm, me ſuadente, ea tubercula compreſſerint, nil tale exprimere potuiſſe. Ea potiùs tubercula pro ſebaceis glandulis interim habenda exiſtimarem; propterea quòd ſebaceam materiam ex eorum oſculis proſtantem frequentiſſimè viderim, neque minùs frequenter expreſſerim. Super has quas huculque expoſui, glandulas, alias de eodem genere per obſervationem extare didici, non modò in auriculis, in quibus à Cl. Sodale noſtro Valſalva deſcriptæ ſunt, ſed intra ipſas ſtatim nares, in cervice, in clunibus, latèque in mammis circùm areolas, ad genua, ad ſcapulas, circa umbilicum, in ſcroto, in penis integumentis, in perinæo, circùmque ipſum anum; ubi à Cl. etiam Bidloo obſervatæ eſſe videntur, qui tubercula glanduloſa vocavit; in pube item, & monticulo Veneris, inprimis verò (ut alias denique reticeam partes) in muliebris pudendi labiis. In his namque omnibus locis & certa quædam obſervavi tubercula, & ſebaceam ferè ex omnibus expreſſi materiam. Quoniam tamen cunctis memoratarum partium tuberculis ſive mediocres, ſive perexigui, & viſum fermè eludentes pili innaſcuntur; poſſet aliquis iſta omnia tubercula quæ ego glandulas ſebaceas voco, illaque etiam quæ in caruncula lacrymali deſcripſi, nil

An.hum. corpor. T.19. F.3.

Cæteræ Glandulæ Sebaceæ.

De Aurehum c. 1.

An.hum. corpor. in Expl. F. 5. T. 47.

Vid. Adv. IV. Anim. 31. 32. 33.

nisi pilorum conceptacula, & bulbos vocare: cum quo sanè (tametsi aliquot non desunt, quæ reponantur) haud magnopere contendam. Unum tantummodo admonebo: è pinnarum nasi glandulis pilos, ut antea dictum est, prodire, & facilè quidem non sine certa ob excernendæ materiæ rationem utilitate; non inde tamen effici quò minùs illæ pro sebaceis glandulis habeantur. Ut ut est; non idem judicium ferre oportet de his glandulis quæ in corona penis, quæ in nymphis, quæ in tarsis, quæque in labris descriptæ sunt. Ex his enim pronasci pilos nunquam vidi, ut neque ex iis quæ per areolas disseminantur. Nam quòd Bidlous, quique ejus figuram descripserunt, hisce ultimis pilos appingunt, id nempe cum meis frequentissimis observationibus non consentit. Cæterùm unusquisque per se poterit de glandularum istarum usibus existimare, si nympharum, areolæ, glandis, labrorum, oculi, aliorumque quibus appositæ sunt, locorum naturam, utilitatesve consideraverit.

Vid. Adv. V. An. 2.

Nonnulla de Vagina.

13. Nunc ut eò unde digressus sum, redeam, duo adhuc, vel tria quæ in locis muliebribus observata habeo, protinus exponam. Atque illud primùm minoris fortasse momenti videatur, vaginæ rugas contra atque ab Anatomicis traditum est, minimè circulares esse, aut in orbem commeantes, sed utrinque ab lateribus vaginæ, nonnunquam etiam inter utrumque latus posteriùs certum quoddam spatium solere intermittere: quo loci quiddam quasi tendineum, firmumque interjectum est. Sunt porrò eæ rugæ creberrimis prominentiis crenatæ aliis majoribus, aliis perexiguis, plerisque autem pyramidalibus; *papillas* diceres, quibus magis mulier venerem sentiat, præsertim quoniam interior vagina, ejusque adeò rugæ ferè ex nerveo corpore, quodque in cute papillare vocaremus, contextæ sunt; nec verò eæ prominentiæ solent ampliùs in his mulieribus reperiri quibus crebra venus, creberve partus, diuturna ætas, longum profluvium, aliudve consimile vitium ejus partis sensum hebetaverit. Quòd si aliquis etiam velit, & has prominentias, & mox indicandas cervicis valvulas in eum potissimùm finem constructas, ut sit unde possint in partu muliebria loca dilatari, huic ego homini non sum magnopere adversaturus. Illud denique hìc loci prætereundum non existimo: corpus istud glandosum quo muliebris urethra ambitur, quantùm longum, latumque est, tanto spatio intra vaginam protuberare. Cujus hæc protuberantiæ utilitas est, ut eo tempore quo fibris carneis ab ano productis idem corpus deorsum trahitur, & viri genitale arctiùs comprimat, & vicissim arctiùs ab hoc compressum, liquorem quo scatet, largè, & opportunè profundat.

T. 3. Lit. I. I.

Vid. Adv. IV. Anim. 24.

Vid. Ibid.

Valvula cervicis, Uteri.

14. Uteri cervicem rugosam atque asperam esse, apud Anatomicos

cos plerosque omnes reperitur. Illud non videor legisse, has rugas, hancque asperitatem fieri à *Valvulis*, non sursum, sed deorsum versùs spectantibus. Severinum quidem Pinæum sic observasse, has rugas radices infernè sitas habere, aciem autem sursum tendentem, atque adeò ingressum facilè, regressum difficilè concedere, de Thoma Bartholino didiceram. Sed ex virgineis, aliisque potissimùm integrioribus uteris, propria inspectione sic didici. Præter quosdam fibrarum fasciculos intra uteri cervicem secundùm ejus longitudinem, aliquando in medio, aliàs à lateribus extantes, jamque Anatomicis satis notos, carneæ nonnunquam, & crassæ fibræ, sæpiùs verò plures firmæ valvulæ ex duplicata cervicis interiore membrana productæ, in transversum, vel obliquè inter illos fibrarum fasciculos protenduntur ea ratione uti loco superiori, unde nascuntur, limbo altero firmè inhæreant, sed alterum qui solutus est, deorsum conversum habeant. Ob eamque causam efficitur, ut admoto ipsis appressoque specillo deorsum quidem minimo negotio aditum permittant, sursum verò adactum omnino ascendere prohibeant, contra atque à Severino traditum est. Quem structuræ modum atque rationem negligendam non existimo hoc magis, quòd in pluribus præter mulierem animantibus eandem ferè ab Natura servari, constat. In terrestri namque echino succingi uteri orificium annulo eadem ratione constructo, in Miscellaneis Inclytæ Academiæ Leopoldinæ conscriptum est. In ove autem, & vacca uteri cervicem haud absimili structura impeditam esse, cùm alii antea indicarunt, tum ego, quòd haud inelegans, nec satis tamen cognita sit, quomodo saltem in vacca habeat, demonstrabo. Uteri cervix, sive is tubus qui à cornuum concursu ad vaginam usque protenditur, in crebras & confertas plicas rectà secundùm ejus longitudinem ductas assurgit. Hæ plicæ loco omnes eodem magis elevantur sic ut universæ annuli imaginem repræsentent: idque cùm semel aliquando, bis nonnunquam, aliàsque ter faciant, propterea uno aliàs annulo, aliàs pluribus impedita cervix reperitur. Solent tamen inferiores plicæ aut modicè, aut nihil assurgere: hoc unum annulorum formæ perfectæ deest. Et quoniam annulo qui cornibus propior est, minùs insequens arctus est, & deinceps cæteri quò exteriores, eò minùs contracti sunt, fit ob eam rem, ut ita obicibus & quasi valvulis deorsum conversis, longè specillo proclivius sit uterum egredi, quam subire. Neque parvo impedimento est ipsius etiam osculi uteri constitutio. Cùm enim eædem plicæ, in fine haud ineleganter laciniatæ, ad osculum construendum omnes producuntur, tum quæ superioribus proximæ sunt, & deinceps cæteræ quantò magis à superioribus remotæ sunt, tantò ma-

T. 3. Lit. L. L.
Vid. Adv. IV. Anim. 37. 38.
Anatom. quart. renov. l. 1. c. 29.
Dec. 1. Ann. 2. Obs. 51.

magis ex ordine elongantur: hinc fit uti osculum, non ad pudendum è regione convertatur, sed parietem vaginæ supernum spectet. Quæ res sicut excipiendo taurini membri meatui, qui scilicet in glandis apice inferiore aperitur, singulariter juvat, ita ad externas injurias desendendas non mediocriter conducit. Atque hic osculi uterini positus, si quid ego judico, errorem objecit Amicis, Virisque duobus longè præstantissimis Mercuriali meo, vestroque Civi Varolio, dum illam idcirco figuram in procreandis liberis magis naturalem censuisse videntur quæ à brutis præmonstratur, quòd ad posteriora in muliere etiam, uterinum osculum conversum esset. Quæ res à muliebri quidem dissectione tam discrepat, quàm quod maximè. Illud contra in mulieribus pariter, atque in vaccis ad obstruendum uteri aditum cum illis valvulis concurrit, quòd muco quodam, seu lentore uterina cervix redundat: qua de re in ulterioribus ampliùs dicemus. Cæterùm cur Natura sic uteri cervicem præsepserit, an arcendi aeris, nocuique adeò frigoris causâ, an verò etiam uti seminis crassiorem partem, quam subire uterum, de multorum sententia necesse non est, in hunc jaculari prohiberet, aliorum, vestrumque inprimis, Sodales Clarissimi, judicium facio. A me quidem & istud, & quidam etiam nervorum plexus super tubarum uteri vincula quæ alis vespertilionum assimilantur, eleganter, ut non semel vidi, proserpentium, atque alia insuper quæ in muliebribus, cæterisque corporis partibus cognita compertaque habeo, quoniam nostra, quæ primo loco pollicitus eram, jam plura videor proposuisse, in aliud tempus rejiciuntur.

Pisan. Prælect. c. 13. Anat. l. 4. c. 4.

15. JAm verò illa, quæ à gravissimis Anatomicis olim quidem proposita sunt, nunc autem ferè obsoleta, omittuntur vulgò, ac delitescunt, ex parte aliquâ enarrabo, ut si minùs ipse de meo proferre possum digna quæ hìc recitentur, at certè nonnulla ex iis referam Viris qui digna oppidò scripserunt quæ in antiquum notitiæ, communisque usus locum restituantur. Galenus igitur in cartilagine cricoide capitula ostendit, in arytænoide autem sinus; per hæc verò utramque cartilaginem mobili admodum committi articulatione, demonstravit. Cujus rei utilitas tanta est, ut eâ remotâ, potissimus laryngis usus ampliùs non constaret. Neque enim aut plerique istius musculi, quos proprios vocant, utiles essent, aut horum, atque arytænoidum actiones, & utilitates explicari satis possent, nisi ea capitula, ii sinus, eæ cartilaginum juncturæ haberen-

De Us. Part. l. 7. c. 11. & alib.

Arytænoidum cum Cricoide Articulationes.

T. 2. F. 6. Lit. *c. d.*

Vid. Adv. V. An. 49.

rentur. Quæ cùm ita essent, à Curtio (*a*) postea, Vesalio (*b*), Stephano (*c*), Valverdo (*d*), Fuchsio (*e*), itemque à Columbo (*f*), à Fabricio (*g*), atque à Casparo Bavhino (*h*) minimè prætermissa, sed ab omnibus descripta sunt, à multis etiam delineata: ut alios mittam Anatomicos, eos præcipuè qui aut inferioris subsellii sunt, aut qui illam saltem juncturam commemorare contenti, neque cætera delinearunt, neque accuratè descripserunt, quos inter demiror esse Casserium, ut qui tam diversis, tamque elaboratis Iconibus cæteras hujusmodi partes est persecutus. Sed qui à Caspari Bavhini temporibus in hanc usque diem Anatomici floruerunt, quos mihi quidem videre contigerit, ita de iis rebus multùm silent, ut perpauci articulum ipsum nominent, vix unus, isque ante hos totos triginta annos, Antonius Molinettus exponat. (*) Sic igitur habendum est. Diff. Anat. l. 3. c. 11. Cricoides cartilago fert in ipsa superna ora ab laterali postica parte oblongum utrinque capitulum eleganter candidum, & lævigatum. Lævis pariter sinus est in utriusque arytænoidis basi à parte externa, & posteriore. His finibus arytænoides iis quæ dicebam, capitulis insidunt, atque ita articulatæ circùm perichondrio, laryngis tunicâ, musculisque etiam aliquot continentur. Sicque facilis arytænoidibus mobilitas est, sive antrorsum, sive retrorsum, sive pariter ad utrumvis latus sint agendæ: quibus de motibus copiosè inprimis ab Hieronymo Fabricio disputatum est. De Laryng. P. 3. c. 7. &c. Neque verò Divini Opificis Providentia his tam crebrò, tam diversè motis articulis illud negavit quod cæteris impertivit, ut à glandulis mucilaginosis lubricarentur: Quod cùm ego à primo conjectura tantùm fretus, existimassem, dearticulando postmodum diligenter ab externo latere has juncturas, reperi ad ambas utriusque capituli extremitates, totumque insuper latus internum parvulam substantiæ cujusdam laciniam naturâ mollem, & subrubentem, quam cùm aliquando cum mucilaginosa glandula, quam de vagina cujusdam tendinis ob hanc ipsam causam extraxeram, non sine microscopii auxilio comparassem, ejusdem generis, & structuræ judicavi. Certè ex ea lacinia satis pro articuli parvitate mucilaginis exprimitur, quæ & intra cavitatem juncturæ agnoscitur ab his præsertim qui in bove antea perquisiverint. Sunt enim in bove non solùm juncturæ istæ (quas præterea

in

(*a*) In Mundin. Anat. Explic. ubi de anat. epiglot. (*b*) De hum. corp. fabr. l. 6. c. 38. (*c*) De dissect. part. corp. l. 2. c. 43. (*d*) Anat. corp. hum. l. 1. c. 39. (*e*) De hist. hum. corp. l. 1. c. 43. (*f*) De Re anat. l. 1. (*g*) De Laryng. Part. 1. c. 5. & seq. (*h*) Theatr. Anat. l. 5. c. 94. (*) Dum hæc prælum jam jamque subitura essent, etiam in Idea Machinæ Humanæ Cl. Viri Joh. Mauricii Hoffmanni nunc primò ad nos importata factam harum rerum mentionem vidi Sect. 17. §. 5. & 6. quod meæ fidei esse duxi hic saltem Lectoribus indicare.

in canibus, ovibusque reperi, quasque in consimilibus extare brutis, vix est, cur dubitem) sed cùm glandulæ mucilaginosæ in his in quibus demonstravi, locis conspicuæ satis sunt, tum tanta inesse mucilaginis copia solet, quantam quis in iis esse juncturis, ita facilè non putaverit.

Laryngis Ventriculi. T. 2. F. 1. Lit. *g*. F. 2. Lit. *f. f. g. g. h. h.* F. 3. Lit. *a. a.* F. 4.

16. Sed est aliud in larynge ab recentioribus Anatomicis vulgò omissum, quod si non æquè necessarium, est longè certè memorabilius, longèque dignius quod vestris, Sodales ingeniosissimi, meditationibus subjiciatur. Id quò faciliùs accipi possit, priùs quid sit glottis, ex quibus, & quomodo fiat, paucis est verbis commemorandum. Glottis itaque, sive potissimum vocis organum rima oblonga est à particulis effecta pluribus utrinque in laryngis cavitate protuberantibus: quæ cùm posteriùs obliquè ascendant, anteriùs horizontales sint, rima quoque à posteriore parte obliquè ascendat, à priore sit horizontalis, necesse est. Obliqua autem rimæ pars ab arytænoide utrâque efficitur, & ab longiore item glandularum arytænoidæarum utroque crure, sicque ea pars glottidis duplex est. Duplex horizontalis quoque est. Utrinque enim fit ex duplici albo ligamento, sive ex duplici fibrillarum fasciculo, quibus arytænoides, atque thyroides inter se conjunguntur. Ex his ligamentis quod superius est, à media fermè arytænoide exortum, ad interiorem & ferè mediam thyroidem producitur, ibique infigitur. Inferius prope ab extremo arytænoidis inferiore processu enascitur; hinc ad thyroidem protensum, in hac statim infra primum ligamentum implantatur. Duo hæc ligamenta ad horizontalem glottidem efficiendam protuberant, eòque magis, quoniam ligamentum inferius, quod quidem extantius est, inferiorem thyroarytænoidæi musculi partem, superius verò crus brevius glandulæ arytænoidææ exteriùs appositum, adjunctumque habet, uti supra demonstratum est. (num. 2.) Nunc illam rem exequar cujus rei causâ hæc à me glottidis descriptio suscepta est. Igitur inter hæc duo quæ proposui, ligamenta rima utrinque ferè elliptica figurâ relinquitur, eâ longitudine, ut modò pollicis, modò aliûs digiti apex pro varia laryngum magnitudine intrudi queat. Hæ rimæ orificia sunt Cavitatum; si quid ego video; longè notabilium: quarum inferiori parti inferior Paris thyroarytænoidæi pars subtenditur; à tergo autem ad modicam altitudinem mediis atque etiam superioribus eorundem musculorum fibris insternuntur; superiùs verò breviora glandularum arytænoidæarum crura aliquâ ex parte posita habent; nam qua parte epiglottidis basi appropinquant, illic majore modò, modò minore adjectâ appendice Cavitates altiores sunt: quod facilè immisso stylo observabitis. Eâdem qua larynx interior tunicâ,

inte-

interiores undique Cavitatum parietes obducti sunt; quare multis foraminulis eâ præsertim parte qua glandularum arytænoidæarum crura imminent, pertunduntur ex iis foraminulis lubricantis, lentique humoris guttulæ prodeunt. Galenus has Cavitates princeps invenit, & *Ventriculos* appellavit: quod ego nomen tametsi in suibus, in quibus hæc eum observasse, volunt, magis congruere, non ignoro, quoniam tamen imposita ab Antiquis vocabula non sine gravi, & singulari causa mutanda censeo, *Laryngis* additâ distinctione, retinebo. De iisdem orificiorum nomine meminit Curtius (*a*), sed Carolus Stephanus (*b*) etiam descripsit, ut mirum sit, homines hujus populares Pinæum (*c*), atque Laurentium (*d*), illum à Galeno tantùm, hunc neque ab ipso Galeno descriptos postea tradidisse. Mirum quoque est, Fabricium ab Aquapendente, auditoremque hujus Casserium editis tanto studio de Larynge operibus, ventriculos, quos copiosè è brutis proponunt, in homine non descripsisse, hunc verò neque eorum saltem orificia delineasse. Bauhinus (*e*), & Riolanus (*f*), paucique alii Veteres potiùs indicarunt, quàm descripserunt: quod pariter factum est à perpaucis illis Anatomicis qui ab eorum ætate ad hoc tempus de ventriculis meminerunt. Quæ cùm ita sint, cùmque in Galeni, itemque in Stephani descriptionibus, quæ facilè hominis non sunt, non pauca sanè desiderentur; nemo postea admirari debet, si propositi à Galeno, à Bauhino, à Riolano, à Casserio (*g*), sive potiùs à Stephano ventriculorum usus non arriserint, aut quòd nihil de usibus eorundem apud posteriores Anatomicos reperiatur. Quibus de usibus vestrum, Sodales perspicacissimi, judicium, & sententiam rogo, cùm nihil ego de ipsis, ut de re perdifficili, mecum adhuc constituerim. Illud tamen aliquando in mentem venit. Faciantne aliquid ventriculi ad tonorum vocis diversitatem. Suspicionem hanc certa quædam observatio quam apud Fabricium memini legere, suscitabat. Docet enim Fabricius: quæ ranæ graviorem vocem edunt, in his ranis prope aures ex utraque parte foramen esse tenui laxissimaque obductum membranâ, quam quidem aer in iis gravibus vociferationibus impulsam extrorsum inflet, atque dilatet, sic ut opportuno ejusmodi cavitatum additamento ea vocum gravitas, vel potiùs, ut ingeniosissimus Dodartius loquitur, earum saltem gravis resonitus debeatur. Porrò laryngis ventriculi sicuti facilè coarctari, & comprimi queunt,

De Usu Part. l. 7. c. 13.

Vid. Adv. V. An. 43.

Vid. Adv. V. An. 44. 45. 46.

De Laryng. P. 3. c. 11.

Memoires de l'Acad. R. des Sc. 1700.

(*a*) In Mundin. Anat. Explic. ubi de anatom. epiglott. (*b*) De dissect. part. corp. l. 2. c. 42. &c. (*c*) apud Bauhin. in Theatr. Anat. l. 3. c. 94. (*d*) Hist. Anat. l. 9. c. 16. &c. (*e*) Theatr. Anat. l. 3. c. 94. & Institut. Anat. &c. (*f*) Anthropogr. l. 4. c. 11. (*g*) de Laryng. l. 3. c. 2. Cæteros vide locis ante citatis.

ita invicem minimo negotio extendi possunt, & prolatari; imò reverà in acutis tonis arctantur, in gravibus expanduntur. Sunt enim ventriculi, ut ante demonstrabam, statim intra Paris thyroarytænoidæi, atque adeò etiam intra thyroidis circumferentiam constituti, sic ut his contractis, aut relaxatis, illi quoque necessariò comprimantur, vel amplientur. Illud autem musculorum Par sicuti in acutis tonis constringendæ glottidis gratiâ contrahitur, unàque ob eandem causam thyroides ab staphylopharyngæis, atque à thyropharyngæis, velut in Epistola ad Cl. Valsalvam posui, coarctatur, ita opposita de causa illud idem thyroarytænoidæum Par, eademque cartilago in tonis gravibus remittuntur. Atque hæ, Sodales, meæ suspicionis rationes erant. Cæterùm sive hanc, seu conjecturam aliam aliquam circa usum ventriculorum rectè, ut soletis, & diligenter judicare velitis, ante illud facilè requiretis: quibus porrò in brutis, & qua ratione, quemque ad modum conformati hi ventriculi reperiantur: quod quidem ego hoc in loco ex parte aliquâ indicare constitui. In cane igitur ab anterioribus arytænoidis duobus processibus (sunt enim in cane arytænoides figura peculiari) duo ligamenta ad thyroidem utrinque producta orificium inter se relinquunt singulari forma, quæque admodum ab delineatione Casserii diversa est. Inde incipit ventriculus, qui statim inferiore parte subsidit, & cavus est. Assurgit deinde per ventriculi cavitatem thyroarytænoidæus musculus in quoddam septum; quod tamen hanc primam ventriculi partem omnino ab altera non diducit, quæ multò quidem spatiosior est. Quod enim inter id septum, atque thyroidem interjectum spatium est, hoc totum non modò tenet, sed altiùs quoque ascendit, & præterea retrorsum versùs dilatatur. Et in cane quidem ventriculi ad hunc modum utrinque habent. In equo autem, itemque in sue ad quem modum constructi sint, describere occupavit Fabricius, de quo hæc, opinor, sat cognoscetis. In ovibus verò, atque in bobus neque ulla pars glottidis duplex est, neque ulli uspiam ventriculi, aut aliqua saltem ventriculorum similitudo reperitur. Sicque idem Fabricius in eo labitur, quòd dicendum statuat, terrestria omnia animalia laryngis ventriculos obtinere. Adeò Anatomicis proclive est in errorem rapi, cùm ad universum quodpiam animantium genus extendunt quod in aliquot observarunt speciebus. Quam quidem præfidentem consuetudinem Dissectorum animis insedisse, semper humanæ historiæ studiosis, maximopere dolendum fuit. Inde enim Galenus, qui ut incomparabili & studio, & ingenio fuerit, scire tamen omnia non potuit solus, tam multa in humani corporis descriptione peccavit, ut à Vesalio, aliisque industriis Anatomicis ostensum est.

Inde-

De Laryng. T. 9. F. 10.

De Laryng. P. 1. c. 2.

Ibid. P. 3. c. 2.

Indeque ipsum etiam Vesalium in larynge, in oculis, in locis muliebribus, in fœtus involucris, inque aliis partibus deceptum miramur. Inde illa defluxit vulgata adeò, & celebris humanæ aortæ divisio in truncos ascendentem, & descendentem, ut paucis demptis Fabricii (*a*), Casserii (*b*), Bucretii (*c*), & Loweri (*d*) Figuris, Rolfincii (*e*) autem, & Molinetti (*f*) descriptionibus, Anatomicum prope viderim neminem qui humanæ loco, bubulam, aut ovillam, vel alterius ferè bruti aortam non descripserit, aut delineaverit: quod quidem Anatomes vitium à Bergero (*g*), Verheyenio, (*h*), aliisque Cl. Viris tandem aliquando emendatum est. Neque porrò his etiam temporibus defuere qui brutorum structuram in hominis descriptionem invexerint, ut qui cochlearem fibrarum œsophagi circumductionem in cane, in bove, inque aliis hujusmodi animantibus observatam, in nostri corporis anatomen intruserunt: quibus tamen à peritis Prosectoribus, & quidem meritò, reprehensis, à quibusdam non oportebat admisceri Stenonem, ut qui in tractatu de Musculis suo (*i*), ubi istam gulæ structuram proposuit, non eam quidem in nobis, sed in quibusdam esse animantibus, auctor fuit. Atque utinam ii tantùm errores in Anatomen irrepsissent eorum vitio qui Naturæ operum similitudini jure à summis Viris celebratæ, à paucis tamen bene intellectæ, multò quàm par erat, fidentiùs omni sæculo atque ætate innixi sunt. Sed errata ejusdem generis alia fortasse in ulterioribus attingentur.

17. Nunc ut eò me referam unde meæ Facultatis amor abduxerat, supra pollicitum esse memini præter lateralia quæ proposui, epiglottidis ligamenta, de alio etiam quod superesset, dicturum me fore. Ex illâ igitur tunicâ qua linguæ radix instrata est, duplicatâ, atque altè ad epiglottidis dorsum assurgente ***medium*** inter duo proposita ***Ligamentum*** efficitur, quod istis quidem multò insignius, atque altius est, neque in bobus, ovibus, aliisque insuper præter hominem animantibus desideratur. Hujus munus est epiglottidem ciborum pondere, linguâve in deglutitione elevatâ, & retrorsum actâ depressam, eâdem linguâ ad anteriora relabente attollere, elatamque servare. Quod quidem ligamentum post Casserium (*k*), Bauhinum (*l*), & Joannem Riolanum (*m*) Anatomicorum quos ego legerim, proposuit nemo.

Medium Epiglottidis Ligamentum.

Tab. 1. Lit. *d.*

Vid. Adv. VI. An. 92.

(*a*) De form. Fœtu Fig. 15. (*b*) De Larynge Tab. 15. F. 1. (*c*) ad Spigel. de hum. corp. fabr. Tab. 1. lib. 9. F. 1. quanquam & hanc Figuram Bucretius acceptam Casserio referre poterat, cùm eadem atque illa quæ modò citata est, esse videatur. (*d*) De Corde Tab. 1. F. 4. 5. 6. (*e*) Dissert. Anat. l. 6. c. 17. tametsi postpaulò ibidem sibi in eo non constat. (*f*) Diss. Anat. Path. l. 5. c. 5. (*g*) Vid. Act. Lips. A. 1698. M. Jun. (*h*) Corp. hum. Anatom. tr. 7. c. 1. & Animadvers. in Blancard. (*i*) De Musc. Observ. Specim. (*k*) de Laryng. in Explicat. Fig. 5. Tab. 1. (*l*) Theatr. Anat. l. 3. c. 96. &c. (*m*) Anthropogr. l. 4. c. 11.

Ligamentũ Penis Suspensorium.

T. 4. F. 4. Lit. E. *f. f. g.*

18. A Vesalio (*n*) litteris proditum est, membraneis quibusdam vinculis cum ossis pectinis commissura virile genitale connexum esse: idemque ab ejus sectatoribus Fuchsio (*o*), atque Valverdo (*p*), post etiam ab oculatissimo vestro Varolio (*q*) in libros anatomicos relatum est, tandemque est à Casserio (*r*), nisi multùm ego fallor, delineatum. Ex eo tempore perpauci omnino rem hanc indicarunt: in his Lyserus (*s*) fuit, itemque Dionisius (*t*), esseque praeterea Cowperum, à quo ligamentum id penis suspensorium dicatur, ex Actis Eruditorum Lipsiensibus (*u*) accipio, quorum Cl. Scriptoribus cùm tot alia, tum eorum indicium debemus quæ de Anglorum tanto Anatomico Italis hominibus suboluere. Igitur ***Ligamentum Penis Suspensorium*** (placet enim uti Cel. Viri vocabulo, quòd ligamenti hujus positum, usumque significet) primùm aliquando ab linea alba abdominis, multò sæpiùs à medio osse pubis nunc altiore loco, aliàs paulò inferiùs ortum, arctèque ei cartilagini qua os illud committitur, ab anteriore parte innexum, firmæ, valentisque membranæ modo, in subjectum penis dorsum protensum est. Huicque proportione, & usu respondet ligamentum illud mulierum à Graafio (*x*) primò indicatum, quod consimili modo ab iisdem locis in clitoridis corpus productum, & præterea in vicinum labiorum angulum, partesque contiguas observavi. Sed descriptum penis ligamentum simul atque ejusdem attigit dorsum, minimè, quod à primo opinatus eram, in illius septum infigitur, verùm in firmam explicatur tunicam, penem prope omnem, atque insuper scrotum ipsum sub cute investientem. Ea namque à posteriore parte expansa super hos musculos etiam subit quos passim urethræ dilatatores vocabant, ab anteriore autem id quod penis carnosum panniculum appellant, efficit, seu mavis, eidem continuatur. Atque ita denique in scrotum delapsa, & δαρτὸν, & restitutum hisce temporibus scroti septum constituit. Namque ipse, de septo scroti memoriâ teneo, istud me apud Carolum Stephanum (*y*) descriptum vidisse, his ipsis quæ per illud discurrunt, venulis non omissis, itemque apud antiquiorem paulò Auctorem Nicolaum Massam (*z*), imò & apud Gallum Anatomicum (*a*) cujus quadraginta ab hinc annis, vix ampliùs, liber prodiit.

T. 3. Lit. *d.*

(*n*) De hum. corp. fabrica l. 5. c. 14. (*o*) De Hist. hum. corp. l. 4. c. 2. (*p*) Anat. corp. hum. l. 3. c. 13. (*q*) Anat. l. 4. c. 4. (*r*) Vid. ad Spigel. de hum. corp. fabr. Tab. 9. l. 4. (*s*) Cultr. anat. l. 1. c. 9. (*t*) Nouvelle Anatom. Demon. 4. Sect. 1. (*u*) Supplem. II. Sect. 11. (*x*) De mulier. Organis c. 3. (*y*) De Dissect. part. corp. l. 2. c. 19. *Inter utrumque test. in diaphragma quoddam est, & veluti septum, ac membranula quadam tenuis extensa, permultis venulis intertexta: quæ quidem obstat, quò minùs se invicem collidant.* [*z*] Lib. introduct. anat. c. 20. *Habet bursa panniculum mediastinum, qui panniculus est ex ejus substantia, qui dividit testiculum dexterum à sinistro, & sic bursa habet duos sinus.* [*a*] L'Anat. Françoise par M. Gelée l. 7. c. 5. *De son milieu* [du dartos] *s'avance une cloison membraneuse qui separe les testicules l'un d'avec l'autre, de peur qu'en s'entretouchant ils ne soient froissez.*

dit. Quæ ita in tranſitu indicare volui, cùm quoſdam legerim, atque interdum in colloquiis etiam audiverim, qui recentioribus Anatomicis (quos ego tamen plurimi facio, magnaque ſemper, & multa habituros, confiteor) illius ſepti inventionem tribuerent. Cæterùm qui Anatomes hiſtoria oblectantur, plura, opinor, hac de re, & fortaſſe etiam vetuſtiora Majorum teſtimonia comperient in Epiſtola quam Cl. Joh. Jacobus Ravius (*b*) de Inventoribus Septi Scroti conſcripſit, ſiquando ea cum tot aliis quibus deſtituimur, libris in has regiones importabitur.

Corpuſcula quædam, & Fibræ Valvularũ Aortæ, & Arteriæ Pulmonaris.

T. 4. F. 3. Lit. a. a. a. b. b. b.

19. Poſtremò & quædam reſtituere placet *Corpuſcula* in Aortæ, & Pulmonaris Arteriæ Valvulis à veſtro Arantio animadverſa. Quæ corpuſcula ut parva ſint, minùs tamen vereor, ut levia alicui videantur, quòd *obſervatione digna* à tanto Anatomico ſint pronunciata, tum memini, in ea me Academia loqui, cui nihil in hac rerum univerſitate, nedum in abſolutiſſimo humano corpore, tam exiguum eſt, tam contemptum, ſuis ut dignum meditationibus non arbitretur. Arantius igitur in elaborato Obſervationum Anatomicarum libello (*c*), in quo minimam teſticulorum ſtructuram (quam tamen antiquioribus aliis etiam adſcribi, non ignoro) ab eodem viſam comperio (*d*), ſicut poſtea à Cabrolio (*e*) perſtrictam, fuſiùs verò à Riolano (*f*) expoſitam ſcio, tametſi ab nemine; ut in conſimilibus erat captus temporum eorum; probè intellecta, & cum illa, cum qua debebant, paraſtata connexa eſt: quæ nempe laus diligentiſſimo Graafio reſervabatur; Itaque Arantius in eo libro (tandem enim ad propoſitum me referam tamen) in medio prope omnium valvularum limbo, quæ orificiis pulmonaris, magnæque arteriæ præficiuntur, appoſitum eſſe, tradit, cartilagineum corpuſculum, quod grani panici imaginem repræſentet, & præterea totum eundem limbum, quaſi ex duplicata membrana conſtaret, reliquo eſſe valvularum corpore ſolidiorem. Tum eorum omnium uſum adſcribit ſatis, ut in ejuſmodi rebus,

[*b*] ex Act. Lipſ. A. 1700. M. Maji. & alibi. [*c*] cap. 33. [*d*] cap. 36. *Perfectum ſemen ab innumeris quaſi plantæ cujuſdam tenuiſſimis radicibus per teſtium carnem variè diſperſis, tanquam à ſuccoſa tellure attrahitur, quæ quidem radices, quod minimè animadverſum eſt, capreolorum vitis in modum convolutæ, & criſpæ conſpiciuntur, tenuiſſimaque capillamenta candida, & criſpa referunt, &c.* [*e*] Obſervat. var. obſ. 3. *Teſtes fibris pilorum inſtar, multoque ſero plenos vidimus.* [*f*] Anthropogr. l. 2. c. 31. *Cùm ſæpiùs teſticuli putrefacti ſubſtantiam digitis diſtraherem, eam inſtar retis in fibras multiplices, admodum ductiles, ſemicubiti longitudine producebam. Iis autem fibris revulſis lineam fibroſam inſeparabilem à teſtis tunica* [idest ductum, ſeu corpus Highmorianum poſtea dictum] *atque circa adhæſum epidydymidis, & in extremis hujus corpuſculi intra teſtis tunicam obſervabam, atque poros quinque, vel ſex, &c.* Adde quod paulò infra habet de epidydymide. *Quamvis contorta, & inſtar xylocampi rugis quibuſdam complicata ſit, tamen ſi aptè, & peritè ſecentur fibrulæ, videbis, iſtas revolutiones diſſolvi, & in longitudinem abire, ſervata vaſis continuitate, & integritate, quod ejaculanti ſimile prorſus exiſtit.*

rebus, ingeniosè excogitatum: hunc in illius libro videritis. Istas
Præceptoris Arantii observationes, in suis de corporis humani fabrica
l. 1. c. 13. libris ad verbum ferè descripsit Bauhinus. At cæteri, quantùm ego
Diss. Anat. memini, Anatomici prætermiserunt, si modò Rolfincium demas;
l. 6. c. 19. quem tamen Arantii mentem, quod illius manium pace dixerim,
assecutum esse, non existimo. Arantius namque non ea corpuscula
proposuit ut ossa quædam, neque ut superventuræ ossificationis inchoamenta.
Quorum ut corporum natura clariùs elucescat, ego breviter
ostendam, quid super Arantii observationibus adnotaverim.
Vid. Adv. Principiò igitur subrotunda ea corpuscula sæpiùs in aortæ, quàm in
V. An. 20. pulmonaris arteriæ valvulis comperio. In ove quadam nusquam vidi:
21. 22. 23. in canibus verò, quos nuper dissecui, interdum in aliquo pulmona-
24. 25. ris arteriæ ostiolo, in omnibus verò aortæ conspexi; aliàs vix in magnæ
arteriæ valvulis videre visus sum. Sed in bobus, sive ineditos
adhuc fœtus inspexerim, seu grandes, & adultos boves, prope in
omnibus utriusque arteriæ ostiolis semper inveni. Corpusculorum positum,
& structuram in his animantibus sic observavi. Earum omnium
valvularum medius limbus assurgit in angulum curvilineum;
eaque pars valvulæ in se convoluta, nonnunquam corpusculum repræsentat,
quod nusquam est. Sed istud cùm est, sub eo angulo positum
est, figurâ aliquando rotundum, aliàs oblongum. Nec verò
ex cartilagine, aut ex osse, sed ex fibris carneis factum est. Fibræ
enim carneæ transversæ per valvulas ab harum lateribus promittuntur:
suntque istarum sæpe aliquot quæ ad eum limbi angulum sursum
protensæ descriptum ibi corpusculum faciunt. Neque admodum
absimilis in nobis est eorundem corpusculorum, & valvularum structura.
Ea namque corpuscula aliquando intus carnea, aliàs verò quasi
tendinea comperiuntur. Valvulæ autem cùm tendinea omnes fibra
in ipso limbo firmantur, tum inferiùs fibris carneis ornantur pluribus,
valvulæ quidem pulmonaris arteriæ in transversum ductis,
ostiola verò arteriæ magnæ obliquè utplurimum etiam protensis: harum
sæpiùs aliquot hinc, atque hinc evidenter ad corpuscula elon-
περὶ καρ- gantur. Sunt igitur cordis valvulæ, ut Hippocrates, & post ipsum
δίης. reliqui Anatomici appellant, ὑμένες, seu membranæ, non tamen,
De hum. quod Vesalius inquit, substantiâ sunt *prorsus membraneæ*, cùm pro-
corp. fab. priis nempe lacertis carneis & ad firmitudinem, & facilè etiam ad
l. 6. c. 13. motum propellendo cruori utilem instruantur. Sed & ipsa valvula
quæ venarum anastomosi in corde fœtus præficitur, semicircularibus
fibris carneis evidenter ornata est, quantùm ego, eâdem valvulâ luci
objectâ, in vaccinis fœtibus observavi. Et hæc quidem super his
quas retuli, doctissimi Arantii observationibus.

20. Ha-

10. HActenus de illis dixi quæ nova, aut obſoleta viſa ſunt: relinquitur, ut ſuper aliquot rebus de quibus aliter ab aliis traditum eſt, quid ego obſervaverim, proponam. Quod antequam facio, haud alienum puto monere: me non tantum mihi ſumere, ut ſperem magnorum hominum controverſias poſse componere, & pro arbitro dirimere, quaſi nempe plùs me, quàm illos, de re anatomica ſentire, exiſtimarem. Ego verò quid mihi obſervatum ſit, quidve mihi videatur, pro ſtudio veri, & pro officio apertè, ac liberè propono; judicium aliorum facio. Celebris, ſicubi alibi, & pervulgata apud nos ea controverſia eſt, quæ inter Meryum, & Tauvrynm, alioſque ex Inclyta Academia Scientiarum ingenioſiſſimos homines eſt agitata: Fluatne ſanguis per eam anaſtomoſim quam eſse in fœtuum cordibus, paulò ante commemorabam, de cava in pulmonarem venam, quæ opinio in vulgus edita eſt, an verò potiùs de pulmonari feratur in cavam. Qua de re cùm in fœtibus vaccinis, ut qui commodiùs ad manum erant, aliquando perquirerem, ſic obſervabam. Inprimis, valvula eo in loco à parte venæ pulmonaris ita ampla, atque inſignis extabat, ut non videam, quam ergo aliam ſint valvulæ nomine appellaturi, qui hanc non appellent. Dum autem ſpecillum huic admoverem, à parte quidem venæ cavæ, nullo negotio, & quaſi ultrò in pulmonarem id labebatur. Contra ſi ab hac vena in illam tentarem traducere, tum valvula moram injiciebat, tum ea prior liberè, & facilè elabendi facultas non dabatur. Illud accedebat, quod inter ejus etiam, quam dico, moræ, & impedimenti cauſas erat, chordulæ aliquot ad venæ pulmonaris anticam partem limbum valvulæ alligantes: quas etiam Præſtantiſſimo Ridleyo cognitas video, quaſque ille in humanis, ego in fœtibus caninis fruſtra poſtea perquiſivimus. In his una erat præ cæteris longè craſſior: ſimileſque admodum omnes erant earum fibrarum quibus mitralium, & tricuſpidum valvularum limbi columnis cordis innectuntur. Quibus fibris, ſi rectè ego memini, nihil prohibet quin munere etiam officioque reſpondeant, ut nimirum in auricularum diaſtole contendantur, attractâque valvulâ cruorem admittant, in ſyſtole autem invicem remiſſæ, valvulâque laxatâ, ſibi viam claudere cruorem ſinant, ne qua de auricula venerit, in hanc confeſtim relabatur. Ut ut eſt, certè has fibras â parte venæ pulmonaris non oportuit poſitas, ſi valvula non in hanc venam, ſed in cavam concedere aditum debuiſset. Quod tamen pertinet ad aortæ, arteriæque pulmonaris diametrum; qua de re acriter in Regia Academia diſceptatum eſt; mihi ſanè in aliquot vaccinis fœtibus, itemque

De Foramine Fœtus, ut vocant, Ovali, ejuſque Valvula, &c. Hiſt. de l'Acad. R. des Scien. An. 1699. Traité du Fœt. par M. Tauvry. &c. Vid. Adv. V. An. 16. 17.

Vid. Act. Lipſ. A. 1705. M. Mart.

que in caninis quatuor pulmonaris arteria evidenter aortâ major comperta est. Attamen in aliquo vaccino fœtu, atque in his quatuor caninis paulò erat major parietum arteriæ magnæ, quàm pulmonaris crassitudo. Cæterùm illam de qua ante diximus, anastomosim foramen ne *ovale*, ut vulgò appellant, an potiùs cum Viris Diligentissimis Fabricio, atque Ridleyo *orbiculare*, *& rotundum* vocare oporteat, quemque ad modum in adulto homine illud idem apertum compererim, aliàs mihi videor in Academia proposuisse.

De form. Fœt.P.1.c. 10. P. 2.c. 8. Vid. Act. Lip.loc.c.

Nonnulla de Vena Umbilicali, &c.

21. In *Vena Umbilicalis* descriptione, & delineatione invenio alios ab aliis Anatomicis dissentire. Nam legere est qui hanc venam prope jecur bifidam tradant, alio ramo in cavam, alio in venam portæ dimisso, item qui eandem venam umbilicalem intra capsulam venæ portæ exceptam hujus omnes ramificationes imitari, unàque diduci per hepar totum, contendant. Quos quidem, arbitror, confutare non est operæ. Sunt igitur pauci, & in his Glissonius (*a*), Ruyschius (*b*), Verheyenius (*c*) singulari homines diligentiâ, qui cùm venam umbilicalem ingredientem in jecur, aut in venæ portæ sinum delineant, à sinisteriore ejusdem visceris, aut sinus parte intrantem proponunt. Contra cæteri subeuntem à dextris pingunt, sive proprios exhibent, sive alienos, Casserii (*d*) inprimis, & Veslingii (*e*) Iconismos recudunt. Est verò hæc res tantò dignior quæ disquiratur: Utrorum pictura verior sit, quantò majores hi Viri sunt qui utrinque dissentiunt, quantòque crebrior ejus delineationis est usus. Nam præter fœtuum complures imagines, sive apertus adultorum venter, sive hepar est, seu vena portæ delineanda, scilicet appareat ligamentum umbilicale, quaque ex parte se se innexum eat jecinori, necesse est. Ego verò ligamentum hoc nunquam non insertum comperi in jecoris partem sinisteriorem, neque ex his omnibus quos secui, fœtibus omnino ullus inventus est cujus vena umbilicalis in venæ portæ sinum à sinistra parte non influeret. Quo fit porrò, ut admodum mirer, ita explicatum esse ab Anatomico, cæteroquin hujusmodi in rebus exercitato, quare sanguis à vena umbilicali in eum sinum delatus facilè is canaliculum venosum subire possit, cùm delatus à trunco venæ portæ non possit, scilicet quòd valvula ei præfixa canaliculo nihil obstet sanguini ex umbilicali vena erumpenti, propterea quòd hic sanguis à dextris ingressus ad lævam versùs progrediatur. Acceditque insuper, me sæpe in vaccarum fœtibus

[*a*] Anatom. Hepat. in Tabulis excarnato hepati adscriptis. [*b*] in Figuris adjectis Dilucidationi Valvular. in Lymphatic. [*c*] Anat. corp. hum. Tab. 8. F. 4. & alibi. [*d*] Ad Spigel. de hum. corp. fabr. Tab. 8. lib. 8. l. 1. &c. [*e*] Syntagm. Anat. Tab. c. 4. F. 6.

tibus hanc, quam iste Auctor appellat valvulam vidisse, sed qua ratione appellari sic possit, quemve ad modum adscriptos usus præstare queat, non vidisse. Dum hæc, & cætera de hoc genere in vaccinis fœtibus indagarem, memini me pluries Urachum inspicientem animadvertisse, alterum hujus tubi extremum quod vesicam propiùs est, lacertis intus prominentibus multis ornari, cùm reliqua ex parte ita allantoidis texturam simplicem imitetur, uti ejus tunicæ propago esse videatur. Ut enim illinc vesica in ipsum constringitur, sic in eum sensim allantoides istinc contrahitur: quemadmodum ab diligentissimo homine Fabricio præclaris Iconibus, & nominatim Figurâ XXIX. in suis de formato Fœtu lucubrationibus demonstratum est. Quam quidem Figuram nollem ego à præcellente alio Anatomico in cognomine tractatu primo loco exhibitam esse, non modò quia accepta Auctori suo non refertur; id namque nimis hoc sæculo frequens est; sed quia cùm rectè à Fabricio instituta sit ad ovinum fœtum cum ejus involucris exprimendum, veluti caruncularum formâ significatur, iisdem tamen nihil mutatis carunculis, ad bubulum fœtum repræsentandum ab hoc alio Anatomico tracta est. Sed de fœtibus in præsentia quidem satis.

De Oculorum Glandulis, de Carunculis, & Lacrymalibus Punctis, deque Ductibus continuatis.

22. Varia admodum, & inter se discrepantia de *Oculorum Glandulis*, & inprimis de *Caruncula lacrymali* dictâ Anatomici prodiderunt. Sunt enim perpauci, & in his Falloppius (*a*), Dionisius (*b*), atque etiam, ut perhibent (*c*) Verneyus Anatomicus Præstantissimus, qui negant, eam carunculam in humanis quidem oculis pro glandula posse haberi; hi præterea in angulo interno oculi ejus substantiæ quæ glandulosa appellari possit, agnoscunt nihil. Contra autem Recentiores plerique omnes celeberrimum hujus memoriæ Professorem secuti, similes in homine atque in brutis ad angulum utrumque oculorum glandulas statuunt, tum ejus Viri conjecturam pro re compertâ arripientes, eosdem in nobis quos in brutis, earum glandularum ductus proponunt. Atque eorum aliquis est, qui vel cartilaginem brutorum propriam ad humanam anguli interioris glandulam sine ulla dubitatione traducat. Pars etiam plura in nobis ab ea glandula deducunt vasa, quàm quæ in brutis describuntur, inque illis vel ipsa puncta lacrymalia palpebrarum limbis insculpta connumerant. Extantque præterea aliæ super hisce rebus sententiæ quæ ut hìc commemorentur, satis causæ esse, non puto. Hæc cùm ita varia, & discordia sint, non pigebit hìc ea perstringere, quæ observanti mihi in istis partibus se se obtulere. Et primùm est cur aliquid in dubium revo-

T. 4. F. 1. Lit. e. e. f. g. Vid Adv. VI. An. 79. 80.

Vid. Adv. VI. An. 33. 34. 35.

(*a*) Observat. Anat. (*b*) Nouvelle Anatom. Dem. 8. (*c*) Anatomie Raisonée P. 2 c. 7. &c.

revocem circa glandulam exteriorem, quam vocare ſolent innominatam. In bobus quidem tum ipſa rectè paſſim deſcribitur, tum eidem adſcripti ductus minimo negotio obvii fiunt, hiantibus eorum oſculis in quibuſdam tuberculis quæ aut glandulæ ſingulares ſunt, aut plexus
num. 13. etiam earum glandularum quas ſupra, eſse ſub palpebris, oſtenſum eſt. In noſtro autem genere, in quo ea glandula minor eſt, nervei quidem ramuli per eandem ſubterlabuntur, inque plures ſurculos tenues, rectoſque diducuntur palpebram versùs contendentes; hinc eſt, ut ſicut exiles quoſdam ductus de illa glandula prodeuntes primo aſpectu, & perquiſitione mentiantur. Id fortaſse alicui incautiori impoſuerit. Scilicet haud uti in brutis, ita in homine proclive eſt illius glandulæ ductus attingere; multùmque ego fallor, niſi bona pars eorum à quibus ponuntur, id conjecturæ innixi fecerunt. Attamen, etſi eſt vero plurimùm ſimile, nos iis ductibus non deſtitui, de iis adhuc plùs quàm cenſent aliqui, in humanis oculis quærendum puto. In angulo autem interno oculi quæ ſit glandula, quæque cartilago, ſemirotundo nimirum iſto, & ferè membranaceo limbo inquirentibus ultrò conſpicua, in vitulis quidem accuratè, & di-
Obſ. Anat. de Gland. Ocul. ligenter ab Stenone traditum eſt. Porrò in cane, in ove, & in ſimilibus animantibus eadem fermè comperiuntur. Eſtque præterea & in ipſo vitulo, & in his omnibus caruncula, quam vocant lacrymalem: eademque etiam in nobis in ipſo angulo interiore oculi extremos inter palpebrarum limbos ſe oſtendit. Ea nihil aliud niſi tuber-
Vid. Adv. VI. An. 45. culum quoddam oblongum eſt ex ſubſtantia quaſi denſæ, compactæque carnis; facilèque ex duplicata, contractaque palpebrarum interiore membrana factum eſt. Atque iis parvis glandulis in his cunctis in quibus id vidi, animantibus inſternitur, unde tenuiſſimi promi-
num. 12. nent pili, ita uti ſupra demonſtratum eſt. Sed neque ea quæ in brutis, glandula, neque ea cartilago in hominibus reperitur. Loco tamen cartilaginei iſtius limbi cujus paulò ante mentionem faciebam,
Vid. Adv. VI. An. 44. locata eſt in nobis carunculam inter, & oculum rubella quædam, & ſemilunaris membrana, quæ ex duplicata interiore palpebrarum tunica conſtructa eſt. Hæc in obvio quocunque homine unà cum caruncula longè conſpicua eſt, diductis præſertim manu palpebris, oculoque ad angulum exteriorem abducto. Et tunc facile etiam eſt ibidem lacrymalia puncta, ſeu foraminula duo perſpicere in palpebrarum limbo interiore, ubi prominentia exigua eſt, alterum quidem in palpebra inferiore, alterum autem in ſuperiore, ſic ut inter bina foramina caruncula ferè interpoſita ſit. Qua quidem ex inſpectione carunculæ uſus cognoſci poteſt, ſi non verus, certè ad veri ſimilitudinem propiùs accedens, quàm hi qui eidem paſſim adſcribi ſo-

lent.

lent. Nam quòd humorem lacrymalem minime separet, id nempe ex ejus substantiæ descriptione paulò est ante subindicatum. Quòd autem operimenti usum præstet ei meatui qui à proximo osse incipiens ad nares introrsum pertinet; uti est à plurimis existimatum; id verò tam à veritate alienum est, quàm quod alienissimum. Hæc mea igitur opinio est. Humor qui oculum, & palpebras alluit, sive is ab innominata, & subpalpebralibus quoque glandulis, ut in brutis, sive aliunde etiam in nobis destillat, assidua palpebræ inferioris contractione, crebroque superioris motu, angulum internum versùs continenter adigitur eadem ratione qua extrinsecùs in oculos illapsa ad eum angulum propelluntur. Itaque ne illic aggestus turpiter per eum angulum redundet in genam, sed lacrymalibus exceptus punctis, in nares, fortasse ad muci dissolutionem, corrivetur, propterea in ipso extremi anguli hiatu, interque ea puncta carunculam lacrymalem positam judico. Eà namque effluxurus humor non modò continetur, verùm proximis utrinque punctis quasi sistitur, atque ingeritur, dum hæc palpebrarum frequenti motu, carunculam versùs apprimuntur. Quam carunculam, aut saltem eam oculi partem quæ carunculæ continens est, ut tantò faciliùs attingerent, in eâ quam dixi, prominentiâ puncta lacrymalia insculpta sunt. Neque forsitan diversa admodum Galeno mens erat, cùm inter disputandum de carnei illius corporis quod oculi majori angulo incubat, hoc est de carunculæ utilitatibus, hæc conscribebat. *Ne igitur per angulos excrementum effluat, neve assiduè lacrymemus; prædictis meatibus corpora hæc carnosa fuerunt apposita, quæ prohiberent quidem, ne oculorum excrementa per angulos vacuarentur, ad proprios autem meatus impellerent*: & cætera quæ libro de usu partium decimo, undecimo autem capite licet reperire. Quo ex capite alia præterea quæ huc spectant, duo cognoscuntur, unum quòd ductus harum glandularum quæ circa oculos sunt, quos nuper in brutis memorabam, Galeni solertiam non fugerunt (*a*); alterum quòd neque puncta lacrymalia eundem latuerunt, neque illud quòd ab his punctis aditus ad nares usque perpetuus aperiatur (*b*). Post verò sunt ea puncta à Berengario (*c*) commemorata; à Falloppio (*d*) autem non ea tantùm, verùm Vid. Adv. VI. An. 56. 57.

D 2 rùm

[*a*] *Ad motuum etiam facilitatem duæ quoque glandulæ in utroque angulo extiterunt, altera partibus infernis, altera supernis, quæ meatibus non obscuris humidum in oculos effundunt: similiter ac glandulæ, quæ linguæ radici adnexæ salivam in os derivant.* (*b*) *Quæ in palpebris sunt, tenuia admodum foramina, quæ paulò sunt extra majorem angulum: ad nasum enim usque pertinent, &c.* [*c*] Anatom. anatom. ventr. suprem. *In substantia palpebrarum in quolibet angulo, seu canto versùs nasum sunt duo foramina parva sensibus manifesta, unum in superiore palpebra, aliud in inferiore.* [d] *Duo foramina parva in angulo interno posita [quorum unum est in palpebra superiori, alterum in inferiori] in viventibus adhuc hominibus, si quis inspicere voluerit, apparentia. Quæ foramina habent meatus,*

rùm & isti in quos producuntur, meatus, sinusque præterea per quem meatus ad narium cavitatem pertingunt, luculenter proposita sunt. Quæ hìc loci ante istorum ductuum descriptionem minimè admonerem, nisi animadvertissem, à multò recentioribus Anatomicis aut unum modò, aut utrumque etiam eorum punctorum in elaboratis alioquin, & magnis humani corporis historiis esse prætermissum, tum à Prosectore nobilissimo, atque ab his qui illum sequuntur, perpetuum ab illis punctis ad nares aditum fuisse alicubi inter noviter inventa connumeratum. Igitur hic aditus initium capit ab lacrymalibus punctis. Hæc autem non in caruncula lacrymali, ut ab aliquo positum est, sed in eo in quo proposui, loco sunt constituta, haud tamen in ipsis tarsis, quod plerique ajunt, sed ad tarsorum internos limites insculpta sunt. Non enim ulla omnino sunt lacrymalia
De Ocul. P.1.c.13. num. 12. puncta in limitibus eorundem externis, quæque in his à Fabricio, atque ab alio Anatomico statuuntur, ea videlicet nihil esse aliud possunt, nisi duo orificia glandularum sebacearum quas supra in palpebris describebam. Etsi verò idem quem modò ajebam, Fabricius
loc. cit. punctorum lacrymalium angustiam longè infra verum extenuabat,
Vid. Adv. VI.An.37. num. 12. cùm in cadaveribus omnino illa sensum effugere, docebat; re tamen verâ ea admodum angusta sunt foraminula. Quamobrem fortasse proxima caruncula lacrymalis tenuibus, uti dictum est, instruitur pilis; ut nimirum quidquid viscidi ad angulum internum compellitur, aut abstergendo, aut certè implicitum retinendo, prohibeat, ne exigua adeò foramina obstruantur. His autem latiores multò sunt duo meatus,
Vid. Ibid. An.39.40. 48. in quos ea foramina producuntur. Isti verò postquam carunculam lacrymalem inter se mediam ferè excipientes, ad canalem qui in subjecto osse insculpitur, accessere, albo quasi nerveæ membranæ amisso colore, in ampliorem confluunt tubum, crebris sanguineis vasculis, & fortasse etiam glandulosa substantia rubescentem.
Vid. Ibid. An. 41.42. 43.50.54. 55. Qui priusquam narium tunicæ continuetur, ipso suo extremo fine & orificio contrahi solet: sicque hæc quæ ad nasum à punctis lacrymalibus via est, in utroque extremo coarctatur: quod pariter in bobus, aliisque brutis servatum invenio. Nullaque præterea valvula est, qua sursum, deorsumve permeans quodpiam fluidum impediatur. Quamobrem videlicet possunt & medicamenta oculis adhibita non
De Us. Part. l.10. c.11. multò post inunctionem emungi, aut etiam exspui, quod à Galeno obser-

qui sub caruncula ἐγκανθίδος, vel ἐπικανθίδος dicta uniuntur in quendam communem sinum in narium cavitatem desinentem per canalem proprium in osse squamoso quod internum angulum occupat, insculptum. Observation. Anatom. p. mihi 212. In quibus & glandulas palatinas p. 211. & tunicarum ventriculi, atque intestinorum structuram p. 159. & sequentib. & fortasse etiam renum tubulos p. 179. aliaque præterea esse proposita, à me alibi indicatum est,

observatum est, & vicissim exceptus ore aliquis fumus, obstructis postmodum naribus, ipsoque ore, ad palpebras usque compelli, indeque, ut in quibusdam videmus tabacifugis, emitti: quarum rerum meminisse haud omnino inutile fortasse erit his, qui earum viarum affectionibus medicinam facere studuerint. Desinit porrò is tubus in nasi cavitate, non exiguo sanè ab extremis naribus intervallo. Quòd si aliqui ad narium extremitatem pertingere, tradiderunt, ii certè brutorum, non hominum dissectionem in humana historia spectarunt: sed hoc nihil est, cùm hos ipsos in eadem historia describere ad verbum ex Stenone videamus illum quoque alterum narium ductum quem iste, ut canibus modò, atque ovibus peculiarem, proposuit. Quòd verò addidit peritissimus Vir Needhamius de quodam foramine è medio eo tubo palatum versùs tendente, neque mihi esse adhuc licuit tam solerti, ut illud perspicerem, neque ulli ex tot præstantissimis hujus ætatis Anatomicis licuisse, compertum habeo. Vid. Adv. VI. An. 45. 66. 51. Append. de Nar. Vas. Disquis. Anat. de form. Fœt.

23. Nimius sim profectò, si in quacunque parte se se offert aliquod Anatomicorum dissidium, in quo mihi quidpiam sit observatum, id omne exequi nunc contendam. Præstabit igitur, ut cunctis ferè aliis, quàmlibet gravibus, & nobilibus controversiis in aliud tempus omissis, de iis potissimùm verba faciam, quæ attineant ad has partes quibus de partibus sæpiùs antea locutus sim. Ita enim minus ad absolutam earundem historiam deerit: eaque de causa nuper quoque dum res obsoletas referrem, non per omne corpus; ut potuistis animadvertere; pervagabar, sed in genitalibus, atque in larynge potissimùm subsistebam. *Laryngis* igitur *Cartilagines* (ab his enim initium ducam) in Realdo Columbo pleræque in numero ossium habitæ sunt, quòd in consistente præsertim ætate non modò osseas, sed medullosa refertas substantia sæpenumero comperisset. Ejus judicium Viri minimè à Casserio probatum est. Observatio verò (de qua nunc agere constitui) ea ratione à Diemerbroeckio accepta est, uti addiderit, rariùs id contingere ut eæ cartilagines osseæ fiant; quòd autem medullosam in senibus substantiam obtineant, id verò negat posse facilè demonstrari. Illud non me fugit, qua ratione uterque possint discrepantes adeò observationes habuisse. Sed mihi certè nihil frequentius in laryngis dissectionibus oblatum est, quàm senum, aut etiam ad senectutem inclinantium hominum thyroidem, & cricoidem aut osseas, aut ossescentes videre, multasque intus cellulas in thyroide quidem ad latera potissimùm, in cricoide verò ad partem posteriorem. In his autem cellulis medullosam substantiam ea persæpe copia inveni, ut levi cartilaginum earum, seu potiùs ossium, compressione per foramina quibus illæ, & cricoides inprimis *De Laryngis Cartilaginibus.* De Re Anat. l. 1. c. 13. De Laryng. l. 1. c. 9. Anat. l. 2. c. 15. Vid. Adv. V. An. 42.

per-

pertunduntur, prodiret. Quare aliquando dubitaſsem, annon ejus liquoris pars circumjectorum muſculorum preſſione ad obliniendam laryngem eliceretur, niſi præter arytænoidæas, & epiglottidis glandulas, parvas etiam alias cognoviſsem, quibus interior cricoidis tunica in eundem finem inſtructa eſt; eſsemque prætcrea ſuſpicatus, annon idem liquor ad arytænoidum articulos ſcanderet, ubi vulgato Naturæ inſtituto mucilagini admiſceretur, præſertim cùm foraminulum quoddam ſingulare ad poſteriorem capitulorum cricoidis extremitatem interdum vidiſsem; ſed alia quæpiam quæ hìc explicare neceſse non eſt, ab hac me dubitatione fermè retraxerunt. Cæterùm in cricoide adhuc etiam cartilaginea & multas aliquoties cellulas, & magnam in his medulloſæ ejuſdem ſubſtantiæ copiam inveni, contra atque plures de cartilaginibus in univerſum agentes poſse fieri, arbitrati ſunt. Multòque etiam ſæpiùs totam arytænoidum baſim celluloſam vidi, & medullari liquore turgentem, quamvis iſtas cartilagines videre oſseas potuerim nunquam. De cartilagine laryngis reliqua epiglottide rem etiam unam animadverti qua in re Anatomici non conveniunt: quæ etſi minoris momenti eſt, attamen propter Figurarum emendationem prætermittenda non videtur. Sunt multi qui epiglottidem ita deſcribunt, atque delineant, uti ab latiore baſi in anguſtum apicem extenuetur. Contra alii inferiorem illius partem multò apice contractiorem proponunt. Cum his meæ obſervationes conſentiunt.

De Cartilaginibus Aſperæ Arteriæ.

24. Super proximæ *Aſperæ Arteriæ Cartilaginibus*, quonam loco eſse deſinant ſemiannulares, varia ab Anatomicis tradita ſunt. Pars enim ſcribunt id fieri ut pulmones attigerunt. Alii autem extra pulmones, ut qui ajunt, id accidere ubi arteria in bronchia diducitur, quive ubi œſophagus ab illa ſecedit, quique ubi eadem primùm in thoracem deſcendit. Horum quidem aſsentiri poſsum nemini. Etenim non iſti modò arteriæ parti quæ intra thoracem eſt, ſed & duobus in quos primùm ſcinditur, bronchiorum ramis ſemiannulares cartilagines obtigere. Illos autem alios faciliùs ſequar qui, velut primo ajebam loco, cartilagines nolunt eſse ampliùs ſemiannulares ſimul atque intra pulmones ventum eſt; quanquam ſcio, oppoſitum ſtatui ex Galeno (*a*) à celeberr. Veſalio (*b*), atque ab his qui Veſalii delineationes acceperunt. Porrò illud ſic concedo, ut perfici annulos, tamen negem, qui videlicet intra pulmones ex pluribus, & diverſæ quidem formæ cartilaginibus compinguntur, ut Bauhinus (*c*), & Recen-

[*a*] De uſ. part. l.7. c.3. [*b*] De hum. corp. fabr. l. 6. c. 4. & alib. [*c*] Theatr. Anat. l.2. c.27. ubi loquens de bronchiorum ramis, *Quorum* [inquit] *cartilagines nunc triangulares, nunc quadratæ, nunc alio modo formatæ per pulmones ad extremum diſſeminantur.*

centiores prodidere. Est Figura in nostris libris anatomicis qua arteriæ asperæ cartilagines sic ostenduntur, ut non solùm utrinque omnes in acutum desinant angulum, sed interstitium quod in posteriore arteriæ parte est, illud quoque explere totum videantur. Hanc non minùs miror Cl. Homini excidisse, quàm à studiosissimo alio Prosectore in suam humani corporis Anatomiam receptam esse. Ex bove enim, opinor, ea Figura, non ex homine expressa est. Constat namque, in bobus, & consimilibus animantibus multò eas cartilagines esse longiores, ut quæ postquam consuetum in nobis arteriæ spatium ambivere, productis ulteriùs suis jam solutis extremitatibus super dorso ejusdem arteriæ passim connivent, credo, ut defendant, ne rudi, ingentique transeuntium illac ciborum mole animæ aditus intercludatur. Quo fit etiam, ut paulò æquiores Præcl. Ruyschio esse potuissent qui completos ferè annulos reprehenderunt in postica vitulinæ tracheæ parte ab eodem sculptos in eo Iconismo in quo ulteriores bronchialis arteriæ ramificationes primus demonstravit. Namque hujus initium, atque insertionem jam quondam cùm arteriam magnam describerent, Galenus (*d*), & Fernelius (*e*) tradiderant; ut magis mirandum sit, à multis post Ruyschium scribentibus, eandem restitutam modò, auctamque bronchialem in descriptione universæ aortæ esse prætermissam. Cæterùm illud in asperæ arteriæ dissectionibus non infrequenter reperitur, ut nempe aliquot ejus cartilagines extremis invicem connascantur, utque aliquot multò cæteris latiores sint. Quæ si in ulla alia, certè in prima cartilagine observavi: quippe hæc non rarò per se latior, non minùs rarò ob unius, itemque alterius cartilaginis unionem latissima est. Longitudine quoque, & inprimis figurà dissimilis aliarum est; nam sæpe omnium brevissimam vidi, formâ autem plerunque ad triangulum accedentem. Quæ fermè omnia & in brutis aliquot observavi. Memini etiam in sene quodam & asperæ arteriæ, & bronchiorum cartilagines in medio osseas, & in his medullosum quidpiam vidisse. Sed de hisce cartilaginibus satis.

Vid. Adv. V. An. 32.

De Glandulis, & Lacertis Asperæ Arteriæ.

25. Nunc porrò quid in *Glandulis Asperæ Arteriæ* Anatomiæ Professores discrepent, videndum est. Esse autem glandulas in ea arteria,

(*d*) *Altera verò pars arteriæ quæ à corde se promit, quæ major est* (vulgò Aorta descendens) *ad spinam deflectitur, quintam thoracis vertebram ascendens, & inde per totam jam spinam usque ad latum os descendit, primùm propaginem quandam tenuem emittens quæ in eas dividitur thoracis partes quibus pulmones adjacent. Extrema autem ipsius ad arteriam* (idest; ut in margine; ad tracheam arteriam) *usque ascendunt.* De dissect. venar. & arter. c. 9. & alib. (*e*) de part. corp. hum. descript. c. 12. ubi incipit exponere propagines aortæ descendentis. *Primus in tanta productione ramulus editur in eam pulmonis regionem quæ spatium inter quintam vertebram, & cordis basim medium implet, cujus extrema in asperam arteriam sursum adducuntur.*

T. 1. ſub Lit. F. T. 2. Lit. O.O.O.

ria, jam uſque à Laurentii (*f*) temporibus notum eſt. Sed qua magnitudine, & quo loco eæ glandulæ poſitæ ſint, id verò inter omnes minimè convenit. Namque animadverti, Anatomicos, maximam partem, miliares illas & exiguas dicere, & delineare, atque in tunica interiore, aut prope hanc, earum ſedem conſtituere. Contra perpaucos, & in his Cl. Bidloum (*g*) exteriùs ſuper muſculoſam tunicam ponere, item docere, ſæpiùs illas turgentes admodum inveniri: ex his etiam aliquem non ita exiguas delineare. Quibus ego Anatomicis non aſſentiri non poſſum. Nam certè in toto aſperæ arteriæ, primorumque bronchiorum dorſo, quà cartilagines intermittunt, ſublata exteriore tunica, crebræ ſtatim glandulæ in conſpectum dantur, figura ſubrotundæ, & ovales, ſed compreſsæ, varia autem magnitudine, at miliaribus pleræque majores: hæ per ſubjectas fibras carneas intra arteriam aſperam canaliculos tranſmittunt ſuos. Eâ namque, & continentibus bronchiis ab antica parte ſecundùm eorum longitudinem diſciſſis, atque intus abſterſis, appreſſoque ſubtus digito, ſic ut eæ glandulæ comprimantur, certæ mucilaginoſi humoris guttulæ prodeunt, & ſubjectorum foraminum indicium faciunt. Hiant autem foramina hæc paſſim per totum quo annuli ceſsant, interſtitium, eâ tamen ratione quæ nunc demonſtrabitur. Extant in tunica interiore ceu lacerti quidam inſignes ex albicántibus fibrillis compacti. Hi digitos aliquot ſupra aſperæ arteriæ diviſionem initium capiunt, & ſecundùm ejus longitudinem diſpoſiti, interſtitiumque illud quod memorabam, tenentes, ubi ad ſecundam bronchiorum diviſionem pervenerunt, ibi primùm ſolent per omnem undique bronchiorum ſuperficiem ad iſtorum extrema versùs decurrere. Quorum lacertorum uſum nunc perquirendum non exiſtimo. Porrò ea quæ dicebam, foramina, eæque guttæ in his tantùm locis ſe ſe offerunt quæ loca ab iis lacertis, fibrilliſve eorum intermittuntur. Sunt etiam alii intra aſperam arteriam lacerti quamque cartilaginem cum ſubjecta colligantes, quos perexiguos eſſe muſculos, ante omnes videtur Andreas Laurentius (*h*) indicaſſe. Vidi hos ego aliquando admodum extantes, nonnulloſque eorum ſuperata una, vel altera cartilagine, tunc demum implantari, perque omnia eſſe eorum lacertorum ſimiles qui non rarò ad duræ matris ſeptum medium, & interſeptum eminentes adeò & proſtantes occurrunt, præcipuè in certis quibuſdam capitibus; ut rectè à Cl. Pacchiono (*i*) admonitum eſt.

Vid. Adv. V. An. 37. 38. 39. 40. 41.

Sunt

(*f*) Hiſt. anat. l. 9. c. 14. *Obſervavimus aliquando in aſperæ arteriæ vivis exiguas glandulas tum ad ſuſtentationem, tum ad humectationem.* (*g*) Anat. hum. corp. Tab. 25. F. 3. (*h*) loc. cit. *Interjectæ ſunt inter annulos* (tracheæ) *membranæ, in brutis quidem omnino exangues, in homine (quod nemo adhuc obſervavit) muſculoſæ; ut videantur cartilaginum ſpatia opplere muſculi perexigui ſeſe in modum X interſecantes non ſecus ac intercoſtales.* (*i*) De duræ Mening. fabr. c. 1.

Sunt autem & ſub iis lacertis brevioribus parvæ aliæ glandulæ è propriis foraminulis humoris guttulas emittentes]. Eæ cùm inter unam, atque alteram cartilaginem potiſſimùm ſint conſtitutæ, ſimul atque breves hi contrahuntur lacerti, unaque ad alteram cartilaginem adducitur, ſuum neceſſariò humorem tranſmittunt. Nec diſſimili ratione quotieſcunque eæ fibræ carneæ contenduntur quæ inter unam, atque alteram cartilaginum extremitatem per dorſum arteriæ aſperæ ductæ ſunt, non poteſt non is liquor propelli qui per canaliculos inter eas fibras tranſductos ab illis quas primo loco deſcripſi, glandulis corrivatur. Quas quidem glandulas ſiquis optet diligentiùs cognoſcere, is inferiorem ejuſdem arteriæ truncum inſpiciat; hìc enim ſolent; nec ſine ratione; & majores eſſe, & confertiores. Quòd ſi præterea in eorum cadaveribus perquiret quos inflammatio pulmonis ſuſtulerit, cùm in his lento, & ſubalbido ichore ſcateant, atque turgere multùm ſoleant, minimo negotio in conſpectum dabuntur.

26. Inter reliquas glandulas quæ factæ in aſperæ arteriæ gratiam exiſtimantur, facilè *Thyroidæa* præcipua eſt. De qua duas præſertim video inter Anatomicos eſſe diſſenſiones, alteram, an glandula una ſit, alteram, an peculiari ductu inſtruatur. Sunt ergo perpauci qui unam glandulam eſſe, ponunt, in quibus ſunt Hornius (*k*), atque Caſſerius (*l*), quorum iſte tametſi alicubi in hac re ſibi ipſi non conſtat, unam tamen pinxit in eo Iconiſmo qui poſtea à Bartholino, & Diemerbroeckio recuſus eſt. Sed pars multò maxima Anatomicorum binas eſſe glandulas, tradunt, tum Veſalius (*m*), quique ejus delineationibus uſi ſunt, hinc atque hinc unam à lateribus ſummæ aſperæ arteriæ, inque medio penitus disjunctas depingunt. Quos ego ab ovium, boumque, & conſimilium brutorum anatome fuiſse deceptos, dubitandum non exiſtimo, propterea quòd in hiſce animantibus ea pars glandulæ quæ utrumque lobum continuat, quamque iſthmum à nupero quopiam Scriptore vocatam ſcio, cùm gracilis valde eſt, tum verò, ſuperaggeſto, intertextoque adipe, latere ſolet. Contra in homine longè ea pars conſpicua eſt: quæ infra cricoidem in tranſverſum poſita lobi utriuſque, non ſupremam, ut aliquis pinxit, ſed infimam ſolet partem connectere. Inde lobi utrinque ad thyroidis latera inferiora pertingunt; ut tota glandula creſcentis lunæ imaginem quodammodo repræſentet, niſi quòd plerunque ab iſthmo, vel ab alterutro lobo exilis, ſed longa Appendix glandulоſa ſurſum per thyroidis faciem producitur. Et quando in hujuſmodi diſquiſitiones deſcendimus, haud alienum eſt admonere,

De Thyroidæa, aliiſque aliquot Glandulis.

T. 1. Lit. M. N. o.

Vid. Adv. V. An. 35.

Vid. Adv. VI. An. 91.

(*k*) Apud Bartholin. Anat. quart. renov. l. 2. c. 11. (*l*) De Laryng. Tab. 15. F. 3.
(*m*) De hum. corp. fabr. l. 2. c. 21. Fig. 2. 4. 5.

etiam Proſtatas à multis Anatomicis ceu duas glandulas eſse propoſitas, quas tamen antiquiſſimus Auctor Herophilus (*n*) ἀδενοειδῆ παραστάτην, & poſt hunc Veſalius (*o*), Fuchſius (*p*), veſtrique Arantius (*q*), & Varolius (*r*), atque alii præterea etiam Recentiores, quos inter Cl. Litrius (*ſ*), corpus, ut revera ſunt, unicum appellavere. E contrario autem Tonſillæ glandulæ, quas, ſicut ſunt, ita duas eſse, Majores tradiderant, à præcellente hujus memoriæ Anatomico una continens, & perpetua glandula dictæ ſunt, nempe ob interjectam in extremo palato, & linguæ radice glanduloſam expanſionem: qua is quidem in re videtur, niſi ego plurimùm fallor, ſui ſe diſſimilem præbuiſse. Etſi enim ejuſmodi Viri, eorumque qui hunc ſequuntur, auctoritas alios omnes, ferè uno excepto Nuckio (*t*), in eandem ſententiam pertraxit, illud tamen certum eſt, utramque tonſillam conſiſtentiâ, colore, ſecreto ſucco à memoratis expanſionibus glanduloſis ſatis differre, & præterea ab iiſdem penitus eſse diſtinctas, ut quæ propriis finibus continentur, tunicâque peculiari in ove præſertim, cane, bove (in quo manifeſtè in tres diviſæ ſunt lobos) circumcirca concluduntur. Sed ut eò unde digreſsus ſum, redeam, unam quidem eſse thyroidæam glandulam, certum eſt; an verò ductum peculiarem habeat, ambiguum. Hinc enim Galenus (*u*) aut quiſquis eſt auctor ille qui librum de Voce, & Anhelitu ſcripſit, negat, eam glandulam quemquam ejuſcemodi canalem obtinuiſse; idemque docet peritiſſimus Vir Caſserius (*x*): quorum ea res teſtimonium adjuvat, quòd in ductuum conſimilium anatome longè plùs fuerint, quàm à multis creditur, exercitati. Conſtat namque, eoſdem in his ipſis librorum locis in quibus thyroidææ ductus eſse, negarunt, maxillarium utrumque canalem agnoviſse: qui canales enimvero, uti Eruditis notum eſt, neque aliis antiquis Anatomicis fuerunt ignoti, & in his Achillino veſtro (*y*) homini, ut illis temporibus, bene docto, cujus in ſcriptis unum (*z*) quoque ex iis arcanis reperio quæ Fabricius (*a*) poſtea ſuo cuidam Amico obſervata primò

(*n*) Ita omnino apud Fuchſium de hiſt. hum. corp. l. 4. c. 1. (*o*) De hum. corp. fabr. l. 5. c. 15. (*p*) loco modò cit. (*q*) Obſervat. Anat. c. 36. & alib. (*r*) Anatom. l. 4. c. 1. (*ſ*) Memoires de l'Academ. Roy. des Scienc. 1700. (*t*) Sialograph. cap. 2. in fin. (*u*) Tract. 2. *Lingua autem habet duas glandulas in quibus ſunt duæ venæ in quibus currit ſaliva ad linguam, & ad totum os. Collum autem habet duas glandulas in quibus generatur humiditas. - Sed ex duabus glandulis quæ ſunt in collo, non proveniunt venæ in quibus currit humor, ſicut proveniunt ex duabus glandulis linguæ.* (*x*) de Laryng. l. 3. c. 1. ubi tranſmiſſionem humoris thyroidæarum, ait, *non fieri glandularum more quæ linguæ adjacent, à quibus duæ venæ ad linguam vergunt humiditatem ſalivalem ſenſim percolantes, ſed omnibus omnino venis deſtitutas &c.* (*y*) Annotation. Anatom. *Duo fontes ſalivæ, in quibus ſtylus intrat, ſunt manifeſtè aperientes juxta linguam: & ibi ſunt carnes glandoſæ.* (*z*) Ibid. *Uvea, cujus foramen eſt pupilla, aperitur in mediocri lumine, exceſſivo conſtringitur in ſuo foramine.* (*a*) de Ocul. P. 3. c. 6.

mò esse, arbitratus est. Nec verò ex iis Anatomicis qui post Placentinum claruere, quemquam memini legisse qui in thyroidæa peculiarem ductum demonstraverit, etsi aliquot legi qui de ejusdem usibus ita scribunt, quasi eam intra laryngem ductum promittere, constaret. Novissimè tamen Cl. Sodalis noster Nouesius in ea epistola quam ad alterum ex nostra Academia Præstantissimum Virum Dominicum Gulielminum quartam (*b*) dedit, non levem spem facit, peculiarem ductum in ea glandula à se compertum, cum aliis rebus anatomicis aliquando iri demonstratum. Interea autem dum vobiscum exercitatissimi hominis promissa expecto, atque desidero, ea non pigebit communicare quæ observanti mihi in thyroidæa glandula se se obtulerunt. Igitur cùm eam glandulam tumefactam, & renitentem; quo quidem vitii genere sæpe admodum solet tentari; cultro anatomico pluries subjecerim, vidi illam quasi ex subrotundis vesiculis varia magnitudine, subflavoque, & lento liquore imbutis ex omni parte coagmentatam. Eæ vesiculæ nativi ipsi glandulæ acini esse videbantur, remorantis humoris vi in eam magnitudinem dilatati. Namque ipsa glandula, in sanissimo quoque corpore inspecta, ex innumeris constare frustulis, sive acinis invenitur: qui in bobus, isthmo glandulæ, aut extrema loborum crepidine luci obversa, subrotundorum specie corporum, nullo negotio conspiciuntur. Num verò ab acinis secretus liquor in lymphatica vasa, an potiùs in peculiarem ductum confluat, cùm neque ipsa morbi vi distenta glandula, neque ingentia boum corpora, ut in quibus illa cæterarum partium amplitudini minimè respondet, nihil adhuc mihi satis, ut cuperem, explorati, & certi præbuerint, non videtur hìc pro re comperta esse ponendum. Relinquitur, ut quid conjecturâ assequi possim, aliis productis observationibus videamus. Illud itaque certum est, de thyroidæa glandula & in boum, & in hominum cadaveribus mollem quendam, & obliniendo, lubricandoque idoneum succum communi isti amygdalarum oleo longè consimilem (quo succo ea plerunque multo imbuitur) dissectâ, compressâque eâdem, exprimi posse. Præterea animadverto, eam ipsam glandulam his quatuor musculis qui à sterno jugulique regione in os hyoide, thyroidemque cartilaginem protenduntur, item supernis coracohyoidum ventribus subjectam esse sic uti nequeant hi musculi in vociferandi, edendique motibus ad suos, qui retro nempe siti sunt, immobiles terminos omnino contrahi, quin continuò, prominens glandula, obnitentibus inprimis retropositis cartilaginibus, comprimatur. Ea cùm se ita habeant, si porrò ad notum respiciamus Divini Opificis institutum in

Vid. Adv. V. An. 45.

 sali-

(*b*) Lettres de G. Desnoues, &c.

falivalibus, in mucofis urethræ, aliifque glandulis prope, aut fubter mufculos ipfis quæ humectandæ funt, partibus fubfervientes, opportuniffimè collocandis, nonne, Sodales, fic videtur, facilè à thyroidæa ductum aliquem promitti aut in pharyngem, atque œfophagum, quos nempe ab lateribus illa attingit, aut potiùs in fummam afperam arteriam, cui revera ad primæ cartilaginis, atque cricoidis latera arctiffimè annexa eft?

De Mufculis Coracohyoidæis.

T. 1. Lit. T. V. x. Y.

27. *Coracohyoides Mufculos*, quos paulò ante memorabam, multi, gravefque Anatomici & nuperi, & antiqui, quanquam nuperi magis, fed tamen & nuperi, & antiqui à coracoide fcapularum procefsu nafci, pofuerunt. Contra alii, & in his Galenus (c), Vefalius (d), Valverdus (e), Fuchfius (f), ut reliquos nunc omittam, non à procefsu coracoide, fed ab eo fcapularum latere quod coftam fuperiorem vocant, eofdem mufculos deduxerunt; ut minimè fcriptum ab Riolano (g) oportuerit, *omnes Anatomicos* perperam in procefsu coracoide illorum originem ftatuifse. Ego verò etfi pofse fieri, non negabo, ut pars utraque Anatomicorum verè id quod pofuit, aliquando obfervaverit, nunquam tamen memini, eos mufculos coracoidi infertos, fed ei femper quod dicebam, fcapularum lateri, confpexifse: Vofque idem mecum & aliàs, & cùn nuper publicè, pro Cl. Profefsore Valfalva Parmam accerfito, humanum corpus difsecare jufsus fum, plures obfervaftis. Nempe inter procefsum coracoidem, eumque locum unde is mufculus initium capit, ea faltem ampla fifsura intereft quam rectè Vefalius (h), & Fuchfius (i) finum quendam inftar femicirculi appellant, Laurentius autem (k), Bauhinus (l), aliique præterea, Iconifmis fæpe propofitis, memorare non omittunt. Quæ adjicere hìc volui, cùm ab Auctore præftantiffimo dubitatum fciam, an quifquam omnium de hac fifsura mentionem fecerit.

De Mufculis Laryngis Propriis.

28. Etiam in pluribus ex iis Mufculis qui laryngis cartilaginibus funt attributi, occurrere multa video de quibus non convenit inter Anatomes Profefsores. Namque ut dicere prætermittam de gemino Epiglottidis Levatore, qui nempe mufculi à graviffimis Anatomicis, permultis aliis, & meritò quidem, reclamantibus, in nobis non minùs, quàm in bobus, ovibufque, pofiti funt; at certè de duobus aliis mufculis quos Fabricius eidem cartilagini deprimendæ addixit, non videtur reticendum. Igitur cùm mufculi Thyroarytænoidæi efse

De Laryng. P. I. c. 3. & alib.

in

[c] De anat. admin. l. 4. c. 10. & de vocal. inftr. diffect. l. 4. c. 10 & alib. [d] De hum. corp. fabr. l. 2. c. 18. [e] Anatom. corp. hum. l. 2. c. 12. [f] De hift. hum. corp. l. 2. c. 11. [g] Anthropogr. l. 5. c. 16. & Schol. Anat. &c. [h] De human. corp. fabr. l. 1. c. 21. [i] De hift. hum. corp. l. 1. c. 25. [k] Hift. Anat. l. 2. c. 30. [l] Theatr. Anat. Vid. Explic. Tab. 16. lib. 2. Fig. 7. &c.

in plures videantur divisi, Fabricius supremas eorum partes pro Epiglottidis Depressoribus accepit, ut quas hujus cartilaginis radici insertas esse, contendebat. Contra Placentinus huic sententiæ posse accedere se, negat, propterea quòd nullæ omnino musculorum eorum fibræ epiglottidis radicem attingant. Mihi verò etsi admodum sæpe accidit, ut in bobus summas eorundem musculorum fibras infimæ epiglottidi infixas compererim, easque præterea ceu in peculiarem, & extantem musculum & in iisdem animantibus, & in nostro genere conjunctas viderim, placet tamen potiùs ut Casserii judicium sequar. Namque animadverto, non immobili epiglottidis parti, qualis ipsius radix est, fibras hasce inserendas fuisse, si id Natura spectasset, ut earum ope illa cartilago inflecteretur; neque accideret; uti eædem fibræ modò radici epiglottidis, modò verò summæ thyroidi infixæ omnes reperirentur: quod ultimum in canis, itemque in vervecis larynge nuper mihi observatum est. De illo autem musculorum Pari cui Cricoarytænoidæo Posteriori nomen est, hic mihi aliquid dicendum esse, non existimo. Quamvis enim Prosectores nobilissimi universas eorum fibras & à cricoidis basi enasci, & rectà sursum ire, posuerint, & quipiam insuper, hac quoque ætate, longè aliter atque oportebat, easdem fibras delineaverint; quamvis etiam Auctores, minimum, quinque legam qui eosdem omnino musculos in suis descriptionibus prætermittunt; sunt tamen hi musculi inter proprios laryngis ferè maximi, tum verò facillimè in conspectum dantur, ut proclive admodum cuique sit, utrùm adsint, & qua tendentia, quibusque ex locis procedant, vel prima quaque inspectione cognoscere. Præstat ergo uti ad aliquid dicendum progrediar de aliis laryngis muscularibus fibris paulò indagatu difficilioribus, quas alii musculum, alii musculorum Par, quidam transversum, nonnulla pars obliquè ascendens, alii denique Arytænoidæum, alii Cricoarytænoidæum Superius vocant: tot videlicet, & tantæ de divisione earum fibrarum, de tendentia, deque earum terminis sunt dissensiones. Quibus de rebus ita mihi observatum est. In bubulo quidem genere, itemque in ovillo eas inter fibras conspicuus tendo secundùm laryngis longitudinem interjectus est: illo in duos musculos, seu potiùs in duos ventres partiuntur. Hinc Vesalius, ut quem publicis in Theatris non hominum, sed brutorum semper larynges dissecuisse, de Columbo oculato teste cognoscimus, eas fibras in geminos musculos bipartitas descriptione, atque iconismo proposuit: quem magna pars Anatomicorum secuta est. Sed ii quoque alii Anatomici qui duos musculos esse, negant, eum plerique tendinem in medio ponere non omittunt, eàdem re, opinor, decepti, eò faciliùs,

De Laryng. l. 1. c. 6. 17. 18. & l. 3. c. 6. Vid. Adv. V. An. 35.

De hum. corp. fab. l. 2. c. 21. De Re Anat. l. 1. c. 13. & alib.

ciliùs, quòd etiam in nobis alba quædam lineola, ceu similis tendo, produci solet per earum fibrarum tergum, quæ tamen linea in superficie tantummodo hæret, penitusque integris & illæsis subjectis fibris, minimo negotio separatur. Porrò in nobis quæ earum fibrarum anticæ, seu interiores sunt, hæ solent ab una ad alteram arytænoidem transversæ duci. Quæ verò post has locantur, sæpe in plures junctæ fasciculos, ab alterius arytænoidis basi, aut etiam à contigua cricoide exortæ, atque ad litteræ X similitudinem decussatæ, in oppositam arytænoidem insiguntur. Cæterùm vidi etiam, neque admodum infrequenter, aut eas transversas fibras desiderari, aut esse unum modò obliquum fasciculum, aut denique eos fasciculos non decussari, sed hinc, atque hinc proclinatas fibras inter utramque arytænoidem, ad modum externi geniohyoidæi Paris concurrere, nisi quòd nulla hìc tendinosa linea interponebatur. Quæ nempe omnia minutè hic persequi non me piguit tum ne adeò mirum sit, tot extitisse super re hac Anatomicorum dissensiones, tum quò magis magisque constet, non esse una agendi norma admirabilem Naturæ vim circumscriptam, sed aliàs hanc, aliàs illam operandi rationem insistere, modò in una generatim re sibi constet, atque unum eundemque usum dispari structura consequatur. Quod cùm in aliis præterea musculis, in spermaticorum, vasorumque aliorum origine, & distributione, multisque rebus ejuscemodi conspicuum sit, tum, meo judicio, in Osse Hyoide, iisque Sinibus quos appellant Pituitariis, longè est manifestissimum. Hyoide namque os teretibus aliàs ligamentis, aliàs membranis, aliàs verò cartilaginibus etiam, aut ossiculis longitudine, numero, figura diversis cum supernis cartilaginis scutiformis processibus, inprimisque cum processibus styloidibus colligatur. Pituitarii autem Sinus tot obnoxii varietatibus comperiuntur, ut demirandum minùs sit, quòd à pluribus ethmoidæi, à quibusdam verò multò insigniores sphenoidæi, & maxillares, ab aliquo demum præter frontales cæteri omnes, hac etiam tempestate, omittantur. Ut enim ego prætermittam, maxillares sinus, quod rarius est, nullos me in muliere quadam vidisse, certè ethmoidæos, qui sex omnino statuuntur, aliàs plures, aliàs verò pauciores numeravi. Sphenoidæos non sub sella, sed ante ipsam non semel vidi, aliquando inter se admodum inæquales, sæpe etiam duorum loco quàm amplissimum unum inveni, nullos denique interdum comperi, quæ aliis quoque ante me accidisse, memoriæ mandatum est. Frontales verò in quatuor nonnunquam partitos, aliàs duos quidem, & inter se æquales, aliquando dexterum majorem sinistro, at non rarò sinistrum majorem dextero observasse memini: quod item in High-

T. 1. F. 1. Lit. k.

Vid. Adv. VI. An. 89.

Highmori Tabulis expressum est; ut mirum planè videri possit, contrà à Viro peritissimo dextrum semper præ sinistro majorem esse pronunciatum. Vidi etiam à dextris frontalem sinum defuisse, atque ut paucis cuncta complectar, rarò admodum contigit, ut illos sinus in uno atque in altero capite ad eundem modum adinvenerim. Quam porrò varietatem uti ab Natura in his, atque hujusmodi rebus servari video, ita à pluribus qui de iisdem, rebusve similibus scripserunt, dissimulandam non putassem, si quidem veram earum historiam nobis erant propossituri. [Corp. hum. Disquis. T. 16. F. 4.]

29. Jam verò ut ad celeberrimam controversiam veniamus, multa super *Hymene* ab Anatomicis disputari, notum est: de quo cùm alii alia scripserint, tum inter cæteros laudari video qui contractum vaginæ initium, quive annulum peculiarem, aut qui demum myrtiformes quasdam carunculas hymenem esse, posuerunt. Quorum primis ita assentiendum esse, judico, ut eorum tamen quos altero loco memorabam, sententiam pariter comprobemus. Sic enim mihi in virginibus integerrimis observatum est. Præter infimæ vaginæ angustiam, interna hujus tunica, ita uti in valvularum structura accidit, duplicata ibidem, & nonnihil primùm ex vaginæ ipsius substantia, mox nihil fermè nisi tenuissima complectens vascula, circumcirca insignis annuli specie assurgit: quæ alii aliter, at satis commodè Andreas Vesalius, ut mihi quidem videtur, exposuit. Nec rarò contingit, ut ea tunica quæ annulum hunc facit, iisdem confertissimis prominentiis, seu mavis papillis exasperetur quibus eandem in vagina inæqualem fieri, supra demonstratum est. Aliquando etiam eam annuli partem quæ urinæ meatui statim subest, lamellæ plures, aliæ aliis antepositæ efficiunt. Atque interdum accidit, uti ab eadem summa parte ex ipsa prorsus hymenis substantiâ firma lamina parvæ instar, aut columnæ modo deorsum rectà demittatur, cumque annuli inferiore parte commissa, illud in duo spatium dividat quod medium intra annulum relictum est. Quod perrarò fieri, credidissem, nisi & mihi nuper observatum esset, & publicè Cl. Valsalva noster unum intra annum bis ostendisset: ut hinc intelligi jam possit, quare hymen interdum etiam *Virginea*, seu *Virginitatis Columna* ab eruditis hominibus sit appellatus. Porrò qui carunculas myrtiformes hymenem esse, constituerunt, hi mihi, intactas virgines aut dissecuisse, aut probè observasse non videntur. Carunculas namque istas nunquam ego nisi in mulieribus his comperi quas virum expertas esse, constabat. Quare ab Doctis Viris Riolano, atque Munnickio illud verissimè factum censeo, quòd eas carunculas non hymenem, sed dilacerati hymenis reliquias existimarunt. Quod præterea ex forma,

[De Hymene. — T. 3. Lit. G. G. — Vid. Adv. IV. An. 23. 24. — De hum. corp. fabr. l. 5. c. 15. & alib. num. 13. — Vid. Gasp. à Rejes Elys. &c. qu. 39. & Bauh. Th. Anat. l. 1. c. 39. — Anthrop. l. 2. c. 35. — Anatom. n. 32.]

ma, substantiaque illarum cognoscitur, & ex eo quòd neque certus earum numerus est, sicut ne locus quidem. Neque tamen in his omnibus apparent mulieribus quæ virorum notitiam habuerint. Cùm enim annulus aliàs angustior, aliàs latior, inque his valentior, in his infirmior, nec minore penis varietate in altero sexu reperiatur, id nimirum aliquando accidat, necesse est quod Hieronymus Mer- Var. Lect. l. 6. c. 25. curialis ajebat, ut paulatim placido, diuturnoque concubitu longè latèque sine ulla effractione dilatatus annulus obliteretur.

30. Multæ in muliebribus mihi occurrunt Anatomicorum dissensiones: quarum plures, ne longum hodie nimis faciam, in aliud tempus rejicio. Quare aliàs quid circa clitoridis usum sentiam, opportuniùs demonstrabitur: qua occasione ut in ovibus, & præcipuè in vaccis ea mirificè intorqueatur, & quæ in naturalibus utrarumque prope clitoridem, quæque in vaccis sub ipso urinæ meatu fovea occurrat; duos præterea oblongos musculos qui taurini genitalis utrumque latus stipantes, denique infra coronam latè inseruntur, aliaque hujusmodi proponemus. Sed de controversia celebratissima: rectène viviparararum animantium testes, & tubæ pro ovariis, atque oviductibus habeantur; quoniam aliis in utramque partem observatum est diligenter, & copiosè disputatum; nempe operæ pretium facturus non videor, si aut nunc agere constituam, aut aliàs acturum me, Nonnulla de Ovariis, & Tubis Falloppianis. spondeam. Quoniam tamen persæpe à me, Sodales atque Amici aliquot, postulastis, quid circa tubarum iter, & positum, quidque de testium constitutione observaverim, quæ res inter cæteras aliter ab aliis in ea controversia poni solent: ne quid obsequio, & necessitudini negasse videar, hæc modò obiter habeatis. T. 3. Lit. Q.Q. Est Celeberrimus nostrorum temporum Anatomicus qui in suis Chirurg. Observationibus ita scripserit: nisi tot cadavera dissecuisset, nunquam fuisse se crediturum, tubas Falloppianas frequenter adeò in mulieribus obstructas esse. Ego verò, etsi tanti Hominis fides longè spectatissima mihi est, libensque fateor, meum hunc in re anatomica mediocrem usum nullo modo esse cum longa Viri exercitatione comparandum, eodem tamen veritatis studio affirmare non verebor, me sæpiùs tubas primo quidem tentamine, primaque inspectione alicubi, & prætertim ad uterum, occlusas existimasse, re tamen vera post accuratam perquisitionem, dissectionemque vix unquam clausas comperisse. Neque interim nego, id eas aliquando vitium tentare; at sæpe adeò & frequenter afficere, id verò fateor minimè mihi in cadaverum dissectio- Vid. Adv. IV. An. 41. nibus respondere. Quod autem ad tubarum positum, ac tendentiam attinet, etsi aliàs aliter inveni dispositas, longè tamen sæpiùs ita me- De Mulier. Org. mini comperisse, ut ab eo positu quem in Graafii Tabulis habere video,

deo, maximopere discreparent. Postquam enim tubæ testium dorsum conscenderunt, velut à Cl. Viris Stenone, & Sbaraglio vestro observatum est; tum frequenter solent post testiculos se se demittere, infraque istos suis, aliàs deorsum, aliàs sursum spectantibus orificiis propendere. Denique non dici potest, quàm sæpe aliquid in testibus seu potiùs ovariis invenerim quod ab sana nativaque eorundem constitutione longè esset alienissimum. Namque ut omittam pure taboque plenas vesiculas quas incredibili prorsus numero in teste quodam ad magnitudinem pugni adaucto nuper cum Amicis conspexi, aut aliàs in alio teste repertas ceu vesiculas quasdam duas quarum altera ossescebat, altera jam ossea planè evaserat, aliaque ejusmodi, videlicet quæ non ita esse frequentia solent; certè intra testiculos quasdam cellulas sæpe invenio quarum aliæ prasina, aliæ cinerea, prope omnes verò etiam ferruginea & nigra tunica continentur, inque his nigrum quoddam, & molle corpus quod nisi concreti sanguinis grumus est, nihil tamen magis quàm grumus sanguinis esse videtur. Qua de re, aliisque præterea consimilibus cùm fortasse olim in sectionibus morbosorum cadaverum sim dicturus, nunc eâdem, cæterisque in quæ obiter incidi, jam dimissis, ad ulteriora properabo.

Apud Svvamer. Mir. Nat. De Vivip. gen. Scepsi. 2.

31. Ex omnibus Prosectorum diffidiis quæ in mulierum naturalibus adhuc supersunt, tria, non ampliùs, seligemus quæ circa totidem Fluidorum in iisdem partibus se se ostendentium scaturigines & fontes versantur: hæc tria cùm legero, aliud hodie ex meis Adversariis Anatomicis non proponam. Igitur præter lacunas quæ circa extremum urinæ meatum desinunt, indeque, ut Alexandro Benedicto (*a*), aliisque præterea notum fuit, non prolificum muliebre semen ejaculant, Regnerus Graafius (*b*) in ea Tabula in qua vaginam à posteriore parte ostendit apertam, duo, vel tria inferiùs in ipso vaginæ orificio adjecit foramina, quæ nullâ tamen peculiari descriptione, nullâ explicatione exposuit, & ab latere tantùm dextero collocavit. Hoc facto nuperi adeò, atque solertis Anatomici ea videri poterant in dubium vocari quæ ante ipsum Spigelius (*c*), Rolfincius (*d*), Bartholinus (*e*), quique præterea ab hoc citantur, de hujus gene-

De Lacunis Fossæ muliebris.

T. 3. Lit. G. G.

(*a*) Hist. corp. hum. l. 2. c. 25. *Menstrua ex venis quoque duabus secundum os pubis juxta urinæ exitum erumpunt: ex ea parte & fœminarum non prolificum semen in coitu effunditur tanto in plerisque impetu, ut masculorum more longiùs exsiliat.* (*b*) de Mulier. Organ. (*c*) De hum. corp. fabr. l. 8. c. 19. *Duo cæca foramina statim apparent deductis labiis, sed fermè tantùm in vivis, cùm admodum parva sint, in quibus serosus quidam humor non parva quantitate prodit qui maris pubem in coitu madefacit.* (*d*) Ordo, & method. generat. dicatar. part. P. 2. c. 41. *Duo foramina ad latera vestibuli sinus muliebris utrinque parva ruga velut operculo tecta occurrunt, &c.* (*e*) Anatom. quart. renov. l. 1. c. 32. *In fossa deductis labiis apparent duo foramina, sed ferè tantùm in vivis, inprimis post coitum, vel in prægnantibus teste Plazzono apud Rhodium, cùm admodum parva sint, in quibus serosus quidam humor non parva quantitate prodit qui maris pubem in*

ris foraminibus jam tradiderant. Hi namque bina foramina unde in concubitu ſerum quoddam profunderetur, unum utrinque ab lateribus foſsæ, ceu res perpetuas, & exploratas, perſpicuè, & diligenter poſuerant. Cui dubitationi etſi poſtea occurrit Cl. Caſparus Bartholinus (*f*), ſive, ut alii malunt (*g*), exercitatiſſimus Verneyus, unam utrinque glandulam ſub plexu retiformi inveniendo peculiari ductu, nimirum, ut ego exiſtimo, bino eodem Spigelii, & cæterorum foramine, ad vaginæ initium pertinentem; quoniam tamen circa iſtas res aliquantò aliter obſervaſse mihi videor, id omne vobiſcum, qualecunque eſt, Sodales optimi, communicabo. Primùm itaque illud compertum mihi eſt, præter lacunas ad glandoſum urethræ corpus pertinentes, de quibus hoc quidem loco non agemus, Foramina cætera ſingularia quæ circùm vaginæ initium ſtatim ante hymenem, vel ſi hic laceratus eſt, ante caruncuIas myrtiformes, aut ſedem earum diſponuntur, haud raro duobus plura inveniri. Aliàs namque bina, modò terna, aliquando etiam quaterna in ſingulis utrinque lateribus numeravi. Præterea nonnunquam accidit, ut inferiùs prope in medio unum viderim. Nuper quoque unum ſub ipſa fermè clitoridis glande ſuberat in quo brevis ductus in tranſverſum poſitus deſinebat: quali, opinor, ductu ea fortè matrona de-
Anat. l. 1. c. 26. cepta eſt quæ ſibi de clitoride ſemen profluere, cum Diemerbroeckio conquerebatur. Porrò ea foramina quæ ab uno latere foſsæ extant, neque ordine, neque loco, neque numero his quæ ex adverſo poſita ſunt, magnopere ſolent reſpondere. Suntque item aliqua eorum quæ leviter prominent, alia quæ minimè: atque in propatulo interdum ſunt, interdum verò carunculis antrorſum concidentibus illorum aliquot operiuntur; ut hinc quoque factum videatur, ut complurium Anatomicorum perſpicaces alioquin oculos ſubterfugerint. Cuicunque tamen eorum vel craſſiorem ſetam immittere nihil prorſus negotii eſt. In ſingulis namque ductus craſſitudinis modicæ terminatur, longitudinis autem, & tendentiæ diſparis, ſic ut alii ſurſum vergant, alii deorſum, alii apicem auricularis digiti tranſverſi adæquent, alii excedant, contra alii infra hanc longitudinem ſint.
T. 3. **. & Lit. H. Ex his autem ductibus qui à lateribus medii ſunt, unum ab utroque latere aliquoties vidi qui ad glandulam ſubrotundam pertingeret magnitudinis non contemnendæ, inque eo loco conſtitutam qui locus à
De Ovar. Mulier. Caſparo Bartholino indicatus eſt. Erant intra glandulam, quaſi re- cepta-

coitu madefacit. Utrinque parva ruga velut operculo tecta, notante Rolfinchio. Quo tendant meatus, ignorat Lindanus. Non dubito, eſſe vaſa excretoria, ſeu lymphatica ex glandulis foſſæ ſerum profundentia, velut in ſuperioribus ductus ſalivales. (*f*) De Ovar. Mulier. (*g*) Traitè du Fœtus par M. Tauvry, & Anatomie Raiſon. Vid. etiam Zodiac. Medic. Gallic. A. 1680. M. Mart. &c.

ceptaculi & pelvis loco, plures vesiculæ sive cellulæ altera in alteram apertæ quæ limpido humore redundabant: ex his illi ductui initium erat. Sed neque vesiculas, neque ipsas potui glandulas in omni cadavere comperire. Etsi verò nulla mihi glandula, nulla vesicula apparere solet unde ductus cæteri exoriantur, semel tamen inter infimam vaginam, & anum duas cellulas vidisse memini quibus de cellulis unus, atque alter inferiorum ductuum proveniebant. Solent ductuum eorum occasione duo vaccina vasa commemorari quorum bina pariter plerunque orificia, apertâ vaginâ, super ipsa extrema urethra conspiciuntur. Hæc mihi non in vaccis modò, verùm & in ovibus apparuere: nec fortasse in aliis ejusmodi brutis desiderantur. Vid. Adv. IV. An. 35.

32. Sicuti verò inter dissectionum Magistros convenit, ex hisce ductibus qui ad vaginæ orificium sunt, salax illud serum quod perperam vocatum est semen mulierum, prosilire, sic non immeritò inter eosdem dubitatur, num aliqua seri ejusdem portio ab ipsa quoque cervice uteri corrivetur. Cùm ergo Hornius (*a*), itemque Graafius (*b*), & præterea qui utriusque auctoritatem sequuntur, pituitosum ejusmodi serum ex cervicis uteri foraminulis elici posse, proposuerint; contra alii, in quibus esse animadverto Verheyenium (*c*), atque Bergerum (*d*), glutinosum & viscidum succum ex iisdem porulis prodire, testantur; additque ille, credibile esse, hoc ipso, non alio, glutine in his omnibus quæ utero gerunt, internum, ut notum est, matricis osculum impediri. Sed rursus Profectores alii existunt qui, ut glutinosum ibidem succum agnoscant, hunc tamen à cervice uteri destillare, non concedunt. Namque alterum memini legere qui ejusdem prorsus rationis mucum & in Falloppianis tubis, & in superiore utero inesse, tradat, ita uti ipsius origo multò altiùs repetenda videatur; alter (*e*) verò infra uteri orificium esse, ait, plexum glandulosum, & subrubentem, mucoque, ubi comprimatur, manantem: per hunc, quamvis fortasse non æquè semper conspicuum, eam viscidam lentamque mucilaginem separari. Neque hic videtur prætermittendum quod Cl. Sodalis Nouesius (*f*) ante hos quinque & viginti annos in uteri orificio observavit. Huic nimirum parva quædam peculiaris seminis inesse conceptacula, quod semen ei quidem quod in virilibus paratur testibus, colore, & consistentia respondeat, quodque ex subrotundis tuberculis, expressionis vi in exteriore ejusdem osculi membrana excitatis, per foraminula *De fontibus cujusdam muci ad cervici uteri occurrentis.*

F 2 quæ-

(*a*) Prodrom. (*b*) De Mulier. Organ. c. 8. (*c*) Corp. hum. Anatom. tr. 2. c. 23. (*d*) Physiolog. Medic. l. 2. c. 1. (*e*) Cl. scilicet Joh. Jacobus Harderus in Apiar. obs. 58. in schol. & alibi. (*f*) Zodiac. Medicogall. 1681. M. Februar. & Lettres de G. Desnoues, &c. p. 70.

quædam prorumpat. Et hæc quidem omnia legenti mihi comperta ſunt. Diſſecanti autem ad hunc modum obſervatum eſt. Sive ego mulierum, ſeu vaccarum uteros ſecem, eadem mihi quæ innumeris quoque Proſectoribus, lenti muci, & limpidi, niſi quòd ad flavum nonnihil vergit, in ſumma vagina, itemque in cervice copia occurrit. Qui autem ſuccus in ſuprema cervicis parte eſt, reliquoque utero, quique eſt in tubis Falloppianis, is verò mihi ſatis diſſimilis videri ſolet; ut illius propterea deſcripti muci ſcaturigines & fontes in ipſa cervice, oſculoque uteri quærendos credam. Quos dum aſſiduè perquiro, ecce quaſdam veſiculas animadverto varia magnitudine, omnes verò ſubrotundas, aut ovales, internam prope totam cervicis faciem confertis agminibus obtinentes. Hæ non mihi primo obſervatæ ſunt; namque eas ibidem ſæpenumero comperiri, auctor olim fuit Graafius (*g*): quas poſtea Barlius (*h*), atque Ortlobius (*i*) confirmavere, & Præſtantiſſimus quoque Littrius (*k*) obſervavit. Attamen ſuſpicatus interdum ſum, eaſdemne iſti quas ego, veſiculas conſideraverint, cùm plerique eorum hydatides eſſe, judicent, addatque Ortlobius, eum qui inerat, humorem ab inflicto iiſdem vulnere non ſine ſaltu prorupiſſe. Ut ut eſt, certè ego lentum ſemper iſtum humorem, ſeu potiùs mucum eſſe, obſervavi, quem ex iis veſiculis multum exprimo, quemque ſicuti cum liquore hydatidum quæ circa teſtes, tubaſque occurrebant, aliquando comparatum, magnopere inveni diſſimilem, ita ejus muci qui in cervice, & ſumma vagina eſt, nunquam non ſimillimum animadverti. Porrò eæ veſiculæ nunc plures, aliàs pauciores intimæ cervicis tunicæ ſunt intertextæ, ita uti ex altera parte in cervicis cavitate promineant, ex altera intra ejus ſubſtantiam ſe ſe recondant. Et veſiculæ quidem in plurimis hæ ſunt. Minùs ſæpe autem in ſuprema cervice, circùmque uteri orificium inveni, etſi aliquando hoc ipſum vidi confertiſſimis earum agminibus exornatum. An autem in hiſce partibus, inque tota etiam cervice, quando nempe in hac quoque deſiderantur, multò eæ veſiculæ ſint minores, anne potiùs altè intus conditæ ſint, meritò aliquis ſuſpicetur. Ego quidem ex uteri oſculo, nullis apparentibus exteriùs veſiculis, multos circumquaque globulos deſcripti muci aliquando expreſſi, vidique præterea veſicas aliquot intra cervicis ipſius ſubſtantiam penitus latentes: quas & Cl. Meryum (*l*) intra oſculi uterini ſubſtantiam comperiſſe, non ignoro: ſuntque eædem facilè ea ſeminis conceptacula quæ nimirum ex Sodalis exercitatiſſimi obſervatione paulò

T. 3. Lit. L. L. Vid. Adv. IV. An. 39. 40.

[*g*] De Mulierum Organis c. 8. [*h*] Les Nouvelles Decouvertes, &c. Tom. 3. l. 1. c. 2. [*i*] Hiſtor. part. & œconom. &c. Diſſert. 34. [*k*] Memoires de l'Acad. Roy. des Scienc. 1701. [*l*] Hiſtoire de l'Acad. Roy. des Scienc. 1701.

paulò ante referebam. Quæ cùm ita ſint, veſtræ eſt peritiæ, Academici, utrùm eæ veſiculæ ſint veræ hydatides, judicare. Ego ſanè non multùm ab eo abſum, ut eſse glandulas, concipiam, unde is lentus & glutinoſus mucus deſtillet qui præter cæteras quas alibi attigimus, utilitates, hanc etiam præſtet, ut in prægnantibus; ſive ea concepti ſeminis vis ſit, ſive primò contractum, ut multi volunt, ipſius uteri orificium morari cogat, atque concreſcere; certè longè denſior & ſpiſſior factus, cùm poſtea ulterioribus geſtationis menſibus orificium id diducatur, ſubeuntis aeris injurias opportuniſſimè defendat. Cæterùm an ad muci ejuſdem ſeparationem is quoque glandulosus plexus conducat quem aliqui infra uteri orificium ſtatuunt, me verò nunquam animadvertiſse, confiteor; inprimis autem, an eæ veſiculæ ſint hydatides, anne ſint glandulæ, veſtrûm, ut dixi, judicium facio; ego in re hac nihil adhuc certi propono.

num. 14.

De Menſtruorum ſcaturigine.

33. Super menſtruo cruore qua is cauſa, & quo modo fluat, varia à Philoſophis, & Medicis; unde verò prodeat, non minùs varia à Medicis, & Anatomicis diſputantur. Sunt namque aliqui rem prorſus abditam, atque incertam eſſe, confitentes: quo in numero ſunt celebris Vir Tauvryus (*m*), & Medicus longè eruditiſſimus Hieronymus Mercurialis Municeps meus (*n*). Contra alii doctiſſimi homines, & in his Realdus Columbus (*o*), Carolus Piſo (*p*), & præterea Rolfincius (*q*), Cochburnius (*r*), Bohnius (*ſ*), Verducius (*t*), Ortlobius (*u*), & nuper quoque, ut modò cæteros prætermittam, Joh. Gothofredus Bergerus (*x*) eum cruorem non è fundo uteri, ſed è vagina deſtillare, ceu exploratam rem compertamque pronunciavere. Et revera Piſo, Bergerus, Verducius, Bohnius ſe ſe ipſos in earum cadaveribus quæ ſanguine adhuc profluente deceſſerant, ita comperiſſe, teſtificantur. Additque præterea Bohnius, ſuper Veſalium, atque Highmorum qui ſe vidiſſe oppoſitum tradunt, certè Proſectorum eſse neminem qui luculentis obſervationibus iſtorum dicta confirmaverit. Tum eorum vim quæ iidem conſpexerant, ſicut eſt ingenio, & doctrina ornatiſſimus, contrariis rationum momentis elevare non prætermittit. Ex adverſo tamen præter hos duos longè nobiles Anatomicos quos contra à Bohnio dictum eſt, Adrianus Spigelius (*y*), Regnerus Graaſius (*z*), Petrus Dioniſius (*a*), &; quoniam perſpicuæ obſervationes requiruntur;

T. 3. Lit. M. M. M.

Exer-

[*m*] Traitè du Fœtus. [*n*] Prælection. Piſan. de hom. generat. [*o*] de Re anat. l. 6. & 11. [*p*] Obſervation. &c. [*q*] Ordo, & meth. generat. dicatar. part. P. 2. c. 25. [*r*] Oeconom. corp. anim. [*ſ*] Circul. Anat. Progymn. 16. [*t*] Traitè de l'uſage des parties, &c. Tom. 1. c. 16. [*u*] Hiſt. part. & œcon. &c. Diſſert. 19. [*x*] Phyſiolog. Med. l. 1. c. 20. [*y*] De hum. corp. fabr. l. 8. c. 30. [*z*] De Mulier. Organ. c. 9. [*a*] Nouvelle Anatomie Demon. 4. ſect. 2.

Exercitatissimus Litrius (*b*) celebri non ita pridem allata sectione, aliisque aliquot indicatis, ab uteri ipsius parietibus cruorem menstruum prodire, arbitrantur. Cum quibus me quoque facere repetitæ observationes compellunt. Cùm enim virginis quæ, menstruo sanguine profluente, interierat, itemque unius, & alterius mulieris quibus is fluxus paulò ante obitum aut fuisse, aut certè institisse videbatur, genitalia, annexasque partes annis superioribus dissecuerim, postquam illum qui utero, vaginæque inerat, sanguinem, ichoremve sanguineum ablui, atque abstergi, jussissem, hæc sedulâ inspectione observavi. Neque in vagina, neque in cervice quidquam erat quod cruorem ex earum parietibus prodiisse, significaret. Contra autem universum uteri fundum in eâ cui sanguinem defluxisse, constabat, in reliquarum verò alterâ omne fundum, ejus supremâ parte exceptâ, in alterâ autem & totum fundum, & proxima cervicis pars sanguineis undique maculis distinguebantur. Ex quibus maculis vel mediocri expressione cruentas guttas elicere nihil prorsus negotii erat. Id cùm in cervice, aut in vagina pari expressionis vi tentaretur, nihil omnino proficiebatur. Illud præterea adjiciendum est, me in plurium postea cadaveribus quibus fortasse non ita pridem sanguis menstruus profluxerat, non in vagina, non in cervice, sed in eodem uteri fundo similes, at multò dilutiores, maculas conspicatum, ex his subcruentas guttulas eâdem ratione prolicuisse; ut facilè intelligeres, ea loca scaturigines & fontes esse unde vis cruoris statis temporibus profunderetur. Neque tamen negabo, de ipsa quoque interdum vagina cruorem menstruum depluere, ab Highmoro (*c*), Diemerbroeckio (*d*), Graafio (*e*) inductus quos sentire eadem, non ignoro, inprimis verò tantorum Hominum auctoritate & fide compulsus qui se quidem, ut ante docebam, sic observasse, testificantur.

Vid. Adv. IV. An. 27.

34. Atque hæc, Sodales, in præsentiarum sufficiat ex meis Adversariis Anatomicis prælegisse. Jam enim omnia confecisse videor quæ ab initio exequi constitueram, ut quædam ab nemine adhuc proposita, ut quædam his temporibus ferè obsoleta, ut super quibusdam rebus de quibus aliter ab aliis traditum est, quid observatum mihi esset, cum Academia communicarem.

Adversariorum Anatomicorum I. Finis.

FI-

(*b*) Memoires de l'Academ. Roy. des Sciences 1701. (*c*) Corp. hum. Disquis. anat. L. 1. P. 4. c. 4. (*d*) Anatom. l. 1. c. 25. (*e*) De Mulierum Organis c. 9.

FIGURARUM EXPLICATIO.

TABULA I.

Xhibet laryngem, & tracheam, id est asperam, arteriam, unà cum œsophago, & lingua, thyroidæa glandula, nonnullis musculis, atque altera omoplata, omnia ferè ab anteriore parte aspecta.

A. A. *Cartilago scutiformis.*

b. Altera ex ejus Prominentiis de quibus num. 6. *Altera autem in Fig. I. Tab. II. ad lit. b. evidentiùs in conspectum datur.*

C. *Epiglottis.*

d. Ligamentum ejusdem Medium.

e. Alterum ex ejus Ligamentis Lateralibus.

F. *Arteria Trachea, & nonnulla bronchiorum pars secundùm eorum longitudinem aperta, ut conspici possint interni eorundem longiores Lacerti, atque inter hos hiantia excretoria oscula earum glandularum quæ in Tab. II. Fig. I. ad lit.* O. O. O. *delineantur.*

G. *Oesophagi portio, cujus, ad literam*

h. Superior pars, sive Pharynx, quatenus necessarium est, indicatur.

i. Ossis hyoidis cornu alterum.

K. *Lingua, & glandulosa expansio ejus radici superinducta, ad cujus expansionis anticos limites occurrit frequenter*

l. Foramen de quo num. 8. *quemadmodum fuit in eo cadavere unde hæc Tabula descripta est. Cætera autem quæ in lingua hac exhibui, cùm nihil ad hæc Adversaria spectent, hìc propterea non explicantur. Quod & de partibus nonnullis subjectæ scapulæ, aliisque similibus, si quæ fortè & in ulterioribus occurrent Tabulis, prædictum volo.*

M. *Thyroidææ glandulæ alter Lobus; namque alter tribus explicandis musculis non est, consultò, denudatus.*

N. *Isthmus, ut vocant, ejusdem glandulæ.*

o. Appendix ipsius glandulæ sursum producta, veluti erat in hoc cadavere.

p. p. Musculi cricothyroides, seu mavis thyrocricoides.

q. q. q. Musculi Sternothyroides, quorum dexteri maxima pars consultò amputata est.

r. Alter ex Hyothyroidibus Musculis.

S. *Alter ex Musculis Sternohyoidibus.*

T. *Alter quoque Coracohyoides Musculus, sic Anatomicis vocitatus,*

quan-

quanquam non inſeritur in ullam partem ejus ſcapulæ proceſſus qui
V. *Coracoides appellatur; ſed trans hiatum ejuſdem ſcapulæ qui à Veſalio, aliiſque*
x. *Sinus inſtar ſemicirculi vocatus eſt, infigitur in*
Y. *Scapulæ ejuſdem coſtæ ſuperiore.*

TABULA II.

FIGURA I. oſtendit laryngem, nonnulloſque ipſius muſculos, muſculos quoque ſternohyoides, atque item tracheam arteriam, ac prima bronchia, glandulaſque, & fibras iſtorum quaſdam, & omnia quidem à tergo ſpectata.

A. A. *Cartilago ſcutiformis.*
b. Altera ex Prominentiis ipſius, quarum altera in Tab. præcedente ad lit. b. indicata eſt.
C. *Cricoides cartilago.*
d. d. Summitates proceſſuum ſuperiorum utriuſque arytænoidis cartilaginis.
e. e. Utriuſque glandulæ Arytænoideæ ſumma pars.
F. *Epiglottis cartilago.*
g. Summitas alterius Ventriculi laryngis, veluti erat in hoc cadavere; ſunt enim Ventriculorum Appendices aliàs majores, aliàs minores; ut hinc quoque fieri videatur, ut natura alii graviore, alii acutiore voce ſint, juxta ea quæ num. 16. ſunt propoſita.
h. Alter ex muſculis thyroarytænoidæis, ejuſdem Ventriculi infimam regionem amplectens, qui ablato cricoarytænoidæo laterali, ex parte in conſpectum venit.
i. i. Muſculi cricoarytænoidæi poſtici.
k. Arytænoidæarum fibrarum poſteriores, ſive exteriores, ſicut in cadavere hoc inveni.
l. l. Os hyoide.
M. M. *Muſculi ſternohyoides.*
n. n. Eorundem tendineæ Inſcriptiones, ſive Aponevroſes.
O. O. O. *Trachea Arteriæ, & primorum in quæ hæc diducitur, bronchiorum magnum quà annuli ceſſant, interſtitium exteriore tunica detracta, ut ſubjectæ ſtatim Glandulæ, quales fuerunt in hoc homine, appareant, vaſis ſanguineis irrigatæ. Harum verò excretoria oſcula in I. Tabula ſunt deſcripta ſub lit.* F. *Separata autem eſt in ſumma arteria, & deorſum ducta illa, ut ſic loquar, tunica, cui glandulæ propoſitæ intertexuntur; ut interiores*
p. Fibræ carneæ tranſverſæ conſpici queant.

FIGU-

Figura II. proponit laryngem secundùm ejus longitudinem posteriùs sectum, atque expansum, quò multa intus conspicienda apparere possint.

A. A. *Scutiformis cartilago.*
B. B. *Cartilago cricoides, in cujus sectionibus cellulæ, sicut in hoc homine occurrère, in conspectum dantur.*
C. *Epiglottis cartilago.*
D. D. *Arytænoides cartilagines.*
E. E. *Glandularum Arytænoidæarum Crura longiora; breviora enim latent sub Ligamentis superioribus statim explicandis.*
f. f. g. g. Ligamenta quibus arytænoides, & thyroides inter se connectuntur, superiora, atque inferiora.
h. h. Ventriculorum laryngis orificia.
I. I. *Prima tracheæ arteriæ cartilago ea figura, & latitudine qua mihi sæpiùs inventa est. Conspicua autem sunt in tunica & hanc cartilaginem, & sequentem, itemque cricoidem, epiglottidem, &c. obvelante excretoria subjectarum glandularum foramina.*

Figura III. pars est præcedentis Figuræ antrorsum inclinatæ; epiglottide deorsum vi tractâ & reflexâ, ut eâ ratione orificiis Ventriculorum dilatatis, initia Appendicum eorundem *a. a.* in conspectum veniant.

Figura IV. Ventriculi sinistri laryngis, sicut in cadavere isto occurrit, magnitudinem, & figuram proponit.

Figura V. demonstrat epiglottidem per medium fermè secundùm longitudinem ejus dissectam, eâ ratione ut omnia quæ num. 3. de cartilagine eâdem traduntur, hac inspectâ sectione conspici queant.

a. Epiglottidis facies concava, quæ & posterior, sive interior, foraminibus excretoriis pertusa.
b. Cartilaginis ejusdem substantia illis foraminulis, seu parvis tubulis, & majoribus præterea hiatibus pervia, illisque etiam foveis in utraque facie excavata, & veluti corrosa quæ præd. num. 3. memorantur.
c. c. Epiglottidis glandula per utramque illius superficiem extensa, eisque foveis excepta, atque illis hiatibus in utramque partem transmissa de quibus modò indicatum est.

Figura VI. exponit Articulationem unam cricoidis cum arytænoide, hujus item cavitates, glandulam quoque unam Arytænoidæam, &c.

a. *Cricoidis ab anteriore parte despecta, & per medium secundùm altitudinem ejus discissa portio dextera.*
b. *Dextera quoque Arytænoides, quæ eò usque extrorsum retrorsum inclinata est, ut possit*
c. *Ejus Sinus conspici per quem, &*
d. *Capitulum in cricoide extuberans, Articulatio efficitur. Ea verò tenuis lacinia qua capitulum hoc interiùs ambitur, illa nempe est quæ mihi ex mucilaginosis constare glandulis reputatur.*
e. *Arytænoidis processus superior.*
f. *Ejusdem processus inferior.*
g. *Una ex cavitatibus anteriori arytænoidis faciei insculptis, quibus parte sua posteriore altè excipitur*
h. *Arytænoidæa glandula, quam extractam hìc propono.*
i. *Glandulæ Arytænoidææ Crus brevius.*
k. *Crus ejusdem longius.*
l. *Columella intrinsecùs secundùm hujus cruris longitudinem ducta.*

TABULA III.

Ostendit muliebres partes generationi inservientes per medium posteriùs secundùm longitudinem earum discissas, atque explicatas.

A. A. *Pudendi Labia deorsum extensa.*
b. *Glans clitoridis.*
c. *Ejus præputium.*
d. *Summa pars Suspensorii clitoridis, & labiorum ligamenti quod ea parte, ossi pubis innectebatur qua ex parte d. littera posita est.*
e. e. *Nymphæ propriis Sebaceis glandulis obsitæ naturalibus vix aliquantò evidentioribus.*
f. *Meatus urinarius circa quem oscula occurrunt earum lacunarum quæ ad glandosum corpus pertinent quo urethra ambitur. Hujus autem corporis prominentia, seu protuberantia de qua num. 13. rectà supra meatum conspicua est.*
G. G. *In eadem ferè linea in qua meatus urinarius, sive in ipso vaginæ orificio explicatus Hymen ostenditur, & ante hunc alia oscula, lacunarum scilicet Fossæ muliebris, sicut in cadavere hoc inveni, quarum unum vel alterum ductum delineatione subindicavi. Porrò*

** Ex-

** *Extrema sunt ductuum earum Prostatarum quæ Casp. Bartholini appellantur.*

H. *Earundem una extracta, & cum inclusis vesiculis adapertis, continuatoque ductu seorsum ostensa.*

I.I. *Vagina, in qua rugæ non quidem circulares, sed certis in locis cessantes: eædemque exiguis prominentiis crenatæ quas papillas diceres & in hac, & in aliis minùs attritis, scilicet magis naturalibus, Vaginis conspicuas.*

k. *Uteri osculum.*

L.L. *Cervix Uteri, & in ipsa Vesiculæ de quibus num. 32. persæpe occurrentes; Valvulæ item de quibus num. 14. in hac atque in aliis integrioribus uteri cervicibus obviæ, & deorsum quidem conversæ.*

M.M.M. *Fundum Uteri, & in eo maculæ, ut licuit, subindicatæ, quales in virgine, fluente adhuc menstruo sanguine, ex capitis ictu demortua, aliàs mihi conspectæ sunt.*

n.n. *Tubarum Falloppii illa extrema quibus in angulis Uteri supernis hiant.*

o.o. *Testiculorum ligamenta, quibus Tubarum partes Utero proximæ, ut quæ anteriùs subsistebant, necessariò in hac Figura obductæ sunt.*

p.p. *Testes, sive Ovaria: quorum dorsum postquam Tubæ conscenderunt, deorsum post ipsos se se demittunt, infraque eos orificiis propendent aliàs sursum, scilicet eosdem versùs testes, aliàs verò deorsum spectantibus; ut in hac, aliisque mulieribus observatum mihi frequentiùs est.*

Q.Q. *Tubæ eo positu delineatæ quem modò frequentiùs mihi observatum dicebam.*

Ligamenta autem Uteri rotunda, & lata ex his rebus sunt quæ hîc indicare nihil attinet. Qua de re, & majoris etiam perspicuitatis Figuræ causa latorum ligamentorum pars multò maxima amputata est.

TABULA IV.

FIGURA I. demonstrat palpebras oculi dextri à posteriore sive interiore parte aspectas, glandulasque earundem à Meibomio propositas, à me verò inter Sebaceas recensitas, carunculam præterea, punctaque lacrymalia, meatusque quibus hæc ad nasum pertingunt.

a.a.a.a. *Palpebrarum interior tunica.*

b. *Cilia.*

c. *Tarsus superior, & in hoc ejus glandulæ Sebaceæ quæque in proprium foraminulum ad limbum palpebræ desinentes.*

d. Tarsus inferior, & in hoc pariter ea glandula.

e. e. Puncta Lacrymalia, singula in peculiari prominentia insculpta, & in suos Meatus producta.

f. Major Ductus in quem duo illi Meatus confluunt. Porrò oblongum illud tuberculum, quod inter Meatum utrumque proponitur, Caruncula Lacrymalis dicta est, retrorsum, atque extrorsum revoluta, iis tuberculis minimis instrata unde tenuissimi, brevesque prominent pili de quibus num. 12. & 22.

g. Ductus ejusdem Majoris extremum, in nasi cavitate, cujus tunicæ portiuncula circùm relicta est, apertum.

FIGURA II. Muliebris mammæ papillam, circumpositamque areolam repræsentat, per quam ea tubercula, sive eæ glandulæ Sebaceæ disseminantur de quibus num. 12.

FIGURA III. Aortæ initium exponit, vase secundùm ejus longitudinem secto, atque explicato, quò valvulæ ejusdem, & in his corpuscula quædam, & fibræ conspiciantur, de quibus num. 19.

a. a. a. Corpuscula quæ qualia in cadavere hoc erant, singula in singularum valvularum occurrunt limbo, fibra tendinea firmato.

b. b. b. Valvularum fibræ carneæ quarum aliquot ad Corpuscula pertingunt.

c. c. Arteriarum coronariarum initia.

FIGURA IV. demonstrat penem paulò interiùs à corpore abscissum, & fermè resupinatum, ut in apertâ urethrâ hujus Foramina, seu excretoria peculiarium canaliculorum oscula, aliaque hujusmodi conspici queant: Suspensorium quoque ejusdem penis ligamentum, continuatamque huic tunicam, nec non Sebaceas coronæ glandulas repræsentat.

A. A. *Spongiosum urethræ corpus secundùm ejus longitudinem inferiùs cum tota urethra per medium discissum, & ad latera utrinque diductum; ut conspici interna urethræ facies possit, & in hac primùm ab littera*

B. *usque ad*

C. *Majora quædam peculiaria Foramina in media superiore urethræ parte in eadem recta linea secundùm longitudinem ejus disposita eo loco, numero, figura, ac magnitudine qua in hoc cadavere conspecta sunt. Ut verò unus saltem ex Canaliculis qui singulis Foraminibus*

nibus continuantur, ejusque interioris faciei parva foraminula conspici queant; ex adverso littera

D. *Eorundem Canaliculorum ferè maximus per longum apertus est, & diductus. Erat autem istius osculum, sive Foramen contra eandem litteram* D. *Porrò conspicua etiam sunt prater ea majora Foramina, Foraminula alia minora, passim per eandem urethra faciem occurrentia: quorum nonnulla quòd à retenta materia turgent, subrotundorum corpusculorum alicubi speciem prabent.*

E. *Suspensorium penis ligamentum, quod ossi pubis ea sui parte innectebatur à qua parte* E. *littera apposita est.*

f.f. Tunica penem succingens ab eodem ligamento producta, sive eidem continuata.

g. Hujus pars tunica à superficie corporum penis nervosorum separata, & deorsum retracta.

H. *Praputii retrorsum ducti pars. In hac autem conspicuum est*

i. Frenum, & nonnulla glandula statim explicanda, etiam super ipso freno & in hoc cadavere, & in aliis à me conspecta.

K. *Corona penis, ejusque glandula Sebacea (appello namque juxta observationem Cl. Litrii qui has primus, quod sciam, descripsit: quanquam alius ex Academia nostra Anatomicus se multò antea novisse, confirmat) sicut in hujus penis corona disponebantur.*

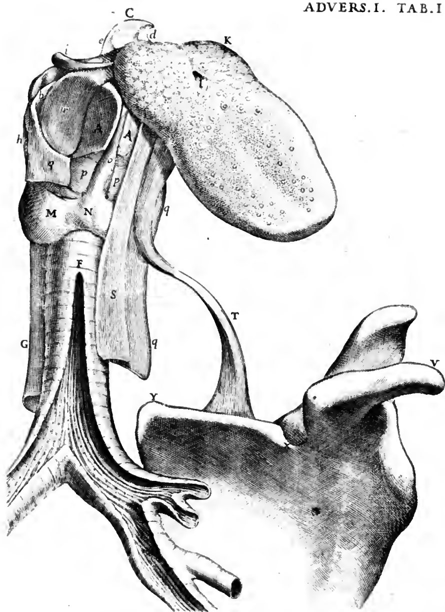
F I N I S.

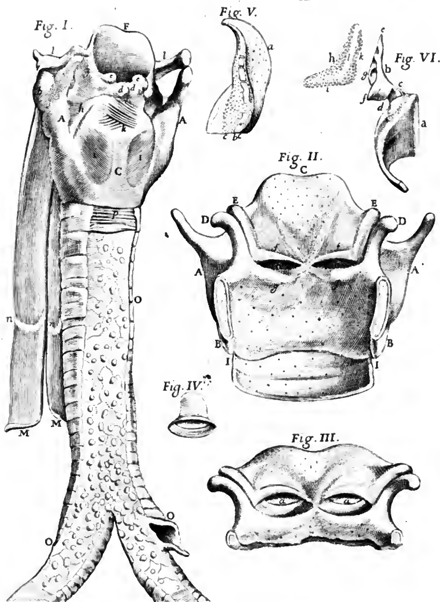

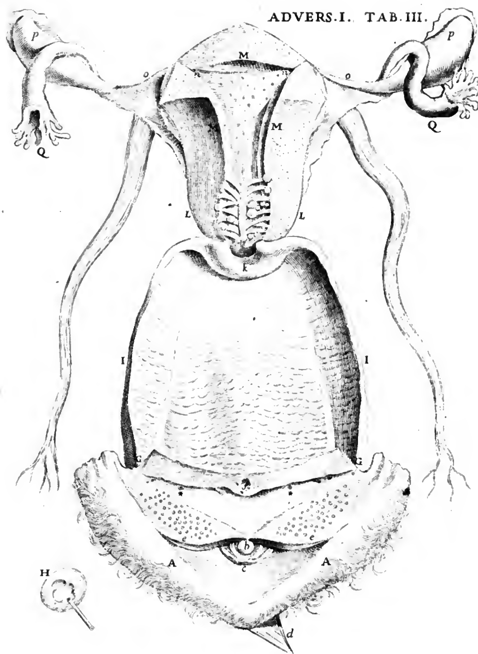

PATAVII. CIↃ IↃ CC XIX.
Excudebat JOSEPHUS COMINUS.

ADVERS.I. TAB.I.

Fig. I.
F
A
A
C
O
M
M
Fig. V.
Fig. VI.
Fig. II.
C
E
E
D
D
A
A
B
B
I
I
Fig. IV.
Fig. III.

ADVERS.I. TAB.III.
P
P
M
n
n
o
o
M
M
Q
Q
L
L
k
I
I
G
G
e
e
b
A
A
c
H
d